

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 < — >
Helyben házhoz kötve:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, február 1.

Házaszabály és választás.

A béketárgyalásoknak sarkpontját már a házaszabályok revíziója és a választások tisztaságának biztosítása képezi. Nem csuda, hogy amaz az ellenzék, ez a kormánypárt szemében a béke végleges megkötésének legfőbb akadályát képezi.

E kettő — ezt vitatja és pedig joggal az ellenzék — szoros összefüggésben vannak egymással. Ők nem idegenkednek — mondják — a házaszabályok revíziójától, hajlandók hozzájárulni ezek megszorításához, de csak akkor, ha másrészt, amennyire lehetséges, biztosítják a választások tisztaságát. Minél szabadabbá teszik a választásokat, annál szigorubbakká lehet tenni a házaszabályokat. Ha a választások igazán a népakarat kifejezői lesznek, nem lesz szükség arra, hogy a parlamenti kisebbség kezében ilyen fegyver legyen mint ma, melylyel teljesen megbéníthatja a törvényhozás működését.

Az a felirati javaslat, melynek alapján az ellenzéki pártok egyesültek a mostani küzdelemre, nem terjeszkedik ki a kormánynak különben elég hosszú bünlajstromára, hanem csak a választásoknál elkövetett visszaélésekre és helyesen, mert ez képezi alapját valamennyinek. Ha az ellenzék nem csak azt akarja elérni, hogy Bánffy ott hagyja a miniszterelnöki széket, hanem valóban javítani akar beteges közállapotainkon, akkor jól teszi,

ha ragaszkodik a választások tisztaságát biztosító törvényhozási intézkedések követeléséhez.

Nem jelentek még meg a békealkudozási okmányok, nem mondhatunk végleges ítéletet azok felett, de csodálkozássunknak adunk kifejezést a felett, hogy a választási reformok között nem szerepel a szavazási lajstromok összeállítási módjának revideálása. Valósággal megdöbbentő az a hallatlan visszaélés, amit e téren az utóbbi években elkövettek az összeíró bizottságok. Van olyan kerület, amelyben több mint ezerrel apadt egyszerre a választók száma.

A trencsén-, nyitra-, árva- és bács-megyei összeírások valóságos botránykövei e rendszernek, mintái a hivatalos szavazat-sikkasztásnak. Nem régiben írta a Magyar Gazdák Szemléje, hogy felelősségre kellene vonni a kormányt azért az irtóztató pusztulásért, amit a szavazásra jogosultak listája feltüntet.

E mellett figyelembe kell venni azt, hogy a nép értesítést nem kap róla, hogy a listából kihagyták s így meg sem próbálja, hogy jogorvoslattal éljen, aminek ugyanis ritkán szokott eredménye lenni. És még sem hallottuk, hogy a béketárgyalások folyamán azt is fel vették a szükséges reformok közé.

A választások tisztaságának másik garanciája az, hogy az államhivatalnokok és köztisztviselők ne használhassák fel hivatalos befolyásukat korteskedésre. Erre bizony ugyancsak nagy szükség lenne. Köztudomásu dolog, hogy Magyar-

országon a választásokat megelőzőleg két-három hétig úgy szólván szünetel minden hivatalos munka, különösen a főszolgabírói és körjegyzői irodákban, — ellenben az egész hivatalos apparátus valósággal nekifekszik a kerület megdolgozásának. Így néz ki a hivatalnokok és köztisztviselők pártatlansága.

Jól teszi azért az ellenzék, hogy ragaszkodik e követeléséhez, hogy a hivatalos apparatus korteskedését legalább valamennyire lehetetlenné tegye. Nemcsak az ellenzék létérdeke függ ettől, hanem igazán beteges közállapotaink javulásának is ez az alapfeltétele.

Ha ezeken segít valamennyire a választási reformtervezet, akkor bizton belemehetnek a házaszabályok revíziójába, mert igenis szükség van erre is. Mert csakugyan absurdum, hogy néhány embernek a vállalkozása lehetetlenné tehesse az egész törvényhozás működését.

Az osztrák kormány lemondása.

Az osztrák Reichsrathot elnapolták. Ez az elnapolás csak rövid időre szól és csak az a célja, hogy időközben a 14. § alapján léptessék életbe a Magyarországgal való kiegyezést. Ennek a megtörténte után gróf Thun beadja lemondását és a helyzet szanálására parlamenti kormány fog alakulni a következő pártokból: csehek, lengyelek, német néppárt, mérsékelt antiszemiták és alkotmányhü nagybirtokosok.

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Az ideál.

Írta: Deér.

Peterdi Ilona felesége lett a dúsgazdag nagykereskedőnek, Csattos Péternek. Mindenki szerencsének tartotta a leányra nézve ezt a parthit. Hisz a Peterdi leány nem valami nagy hozományyal dicelkedhetett, míg a férjéről mindenki tudta, hogy százezrei vannak. Biz sok leány örült volna, ha Csattos felesége lehetett volna.

És Peterdi Ilona mégsem örült. Halavány arcza még halaványabb lett, nagy, mély tűző fekete szemében pedig ott ült valami borongós szomorúság. A Peterdi leány nem volt boldog. Pedig férje szerette egyszerű, becsületes lelkének egész erejével. Igyekezett ellesni szép feleségének minden gondolatát s boldog volt, ha azt a szép szomorú asszonyt mosolyogni látta.

Az asszony látta férje nagy szerelmét s lelkében tán szemrehányást is érzett, hogy ő ezt az embert nem szereti, — nem is akarja szeretni.

Kereste, kutatta az okot az asszony, miért idegenkedik annyira férjétől? Átgondolta egész fiatal életét s bevallotta magának, hogy még soha senkit sem szeretett. Tehát nem a múltak egy szeretett ideálja állt közte és férje között, hanem valami más.

És az asszony lassan-lassan rájött, mi az,

a mi férjét előtte közönyössé, tán ellenszenvessé is teszi.

Férje üzletember volt testestől-lelkestől.

Maga nézett minden után. Kora reggeltől sokszor késő estig ott ült az irodában, ott forgolódott az üzletben. A szép, fiatal, ideális lelkületű asszony maga volt egész nap. Elég ideje volt, hogy ábrándos lelkületét foglalkoztassa. S ő legtöbbször férjére gondolt. Nem azért, mert vágyódott utána, nem mintha szeretne volna. Ő férjében a férfit kereste, azt a férfit, kit az ő rajongó, szinte betegesen ideális lelke megrajzolt magának.

Peterdi Ilona szeretett. Csakhogy ez a szerelem nem volt egészséges. Hisz nem volt tárgya szerelmének: Egy képzelt ideál töltötte be lelkét, egy nem létező lény felruházva szinte nem emberi tulajdonságokkal.

Az asszony olyannak szeretne volna látni férjét a milyennek ő kiszínezte magának.

Szálas, erős, férfias alak, a mellett végtelen gyöngéd, — érzékeny; ábrándos szemek, lovagiasság, — de persze mindez tulhajtott alakban. S e mellett ünnepezt férfi, kit mindenki csodál s ki csak őt szereti lelkének egész erejével, tüzevel. Ilyennek képzelte ő férjét.

S ha ilyenmü ábrándozásai közben belépett hozzá férje, az asszonyt szinte undor fogta el. Hisz férje egészen ellentéte volt az ő ideáljának.

Alacsony, telt termetű ember, kissé vörhenyes bajuszzal, kifejezéstelen szemekkel. Ruhája rendetlen volt, a mint sietve felszaladt

az üzletből s itt-ott egy alapos zsírfolt pompázott rajta.

Mikor nejét megcsókolta, az asszony azt hitte, rögtön elájul, úgy megcsapta mindenféle illat, — petróleum, sajt és más hasonló, kevésbé szalonképes aroma.

Csattos is észrevette nejeének kedély állapotát. Egyszerűségében azt hitte, hogy az asszony unatkozik, azért oly szomorú, halavány.

Erre a gondolatra aztán az az ember, ki eddig nem ismert mást, mint üzletet s számadást, egyszerre megváltozott. Kezdett ur lenni. Napokig nem ment üzletébe, hanem nejevel foglalkozott, vitte minden hova. Aztán meg társaságokat hívott össze. Azt hitte, ez mulattatni fogja szép feleségét.

Eszre is vette, hogy neje egy idő óta mintha pirosabb lenne, mintha szép szemei élénkebben ragyogtak volna.

Szegény ember mennyire megörült ennek a változásnak! Pedig ha tudta volna, mi vársolja neje máskor halavány arczára a rózsákat.

A szerelem rózsái voltak azok. Pedig Ilona megtalálta, a mit keresett, megtalálta az ideált.

Egyik fogadó napjukon mutatta be neki férje. Perjámossi Elemér volt ez az ideál. Szép férfi volt s egész lényében volt valami mi az asszonyokat magához láncozta. Ő maga is tudta ezt, s minden örömet abban lelte, hogy egy-egy szép asszonyt elcsábíthatott.

Amint először találkozott Csattosnéval, rögtön tisztában volt az asszony lelkületével.

A válság.

A három napos parlamenti szünet alatt zavartalanul folynak a békealkudozások. Megjelent immár a kormány nunciama, sőt az ellenzék felelete is elkészült. A kormány nunciámának erős hangja megütöztetést keltett az ellenzéken, de az alkudozások azért folynak békésen tovább.

A válság legújabb fordulatáról tudósításaink a következők:

A kormány nunciama.

1. Az ellenzék arra a követelésére, a melyet *személyi garanciának* nevez, azt feleli a kormány, hogy a megegyezést, ha létesül, a szabadelvű párt konferenciája elé fogja terjeszteni s azon lesz, hogy a párt elfogadja. Ez a párthatározat lesz az egyezség biztosítója; de hogy e határozatot ki fogja biztosítani: arról a kormány nem szól, sőt nem is vállalja a garanciát a párthatározat megtartásáért.

2. A kormány ragaszkodik abbeli kívánságához, hogy a provizóriumokon és az ujjonczmegajánlási javaslaton kívül az indemnitást is még ő (a Bánffy-kormány) kapja meg.

3. Az ellenzék követeléseit közt volt egy, mely a *törvények igazságos kezelésének biztosítását* kívánta, nehogy ellenzéki érzelmű ember üldözésnek legyen kitéve. Erre a kívánságra azzal válaszol a kormány, hogy hajlandó a pártkonferencián kijelenteni, hogy a követelés teljesítendő, de hozzát teszi, hogy ez eddig is meg volt: a törvényeket a múlt és jelen szabadelvű kormányok is igazságosan kezelték. Azt is kijelenti a kormány, hogy az erre vonatkozó deklaráció befolyást az ellenzéknek nem enged.

4. A *kuriai bíráskodásról* szóló javaslatot, valamint a *házaszabály-reviziót* a Bánffy-kormány maga akarja elkészíteni. Kijelenti azonban, hogy ha az ellenzék ragaszkodik ahhoz a kívánsághoz, hogy ezt a két javaslatot a jövő kormány csinálja, akkor erre nézve előírja, hogy ez a jövő kormány először a kuriai bíráskodásról szóló törvényt biztosítsa mind a két Házban, de szentesítés alá csak akkor bocsássa, ha a házaszabályok revíziója már el van fogadva.

5. A mi az *inkompatibilitási* törvény revízióját, a vicinálisok megrendszabályozását és a közigazgatás visszasszágainak és kinövéseinek megszüntetését illeti, mindezekre nézve a kormány kijelenti, hogy ezeket a kívánalmakat elő

fogja adni a pártkonferencián, mert ezekről már szó volt a képviselőházban is. A tisztviselők nyugdíjtörvényének revízióját azonban megsem fogja említeni, mert erről a képviselőházban még szó nem volt, ennél fogva e kérdés rendezése a jövő kormány feladata lesz, amelynek kezét megkötni a Bánffy-kormány nem akarja.

A kormány nunciámának meglehetősen erős hangján kívül az ellenzék az is bőszítette, hogy híre járt, hogy Budapesten és Bécsben intrika folyik, melynek célja, az ellenzék a békekötés után utólag brüskirozni. Ezek behatása alatt majdnem többséget nyert az a nézet, hogy a kormányt egyszerűen értesítsék, hogy a kormány, úgy látszik, nem akarja komolyan a békét és csak azt akarja elérni, hogy az ellenzék utasítsa vissza. Mondják meg ezt inkább nyíltan és legyen vége a hosszadalmas békésdinek.

A higgadtabb elemek ezzel szemben hangsúlyozták, hogy ezt egyszerűen visszautasításnak vennék, pedig az ellenzéknek sehogyan sem szabad a béke meghusításának ódiáját magára vennie.

És tegnap ez a felfogás győzött, ma pedig a békekonferencia mértékadó tagjai a nyers burkolatból kihámozták, hogy

Mikben enged a kormány?

Ezek az engedmények a következők:

1. A kormány, mely eredetileg azt követelte, hogy a kuriai bíráskodást és a házaszabály-reviziót is ő viszi keresztül, most már hajlandó mindkettőt az *új kormányra* hagyni.

2. Míg eddig az inkompatibilitási, vicinális és közigazgatási törvényekről hallani sem akart, most már hajlandó ezeket az új kormány programja *integrans részének* kijelenteni.

3. Eddig semmiféle garanciát nem akart nyújtani, most már a párthatározatot emlegeti garanciaképpen, sőt egy *deklarációt is akar a Házban* tenni és ezt előzetesen az ellenzékkel közölni.

Ezek tekintetbevételével a tárgyalások nem fognak megszakadni, hanem lényegileg a következőkben foglalható össze az a válasz, melyet az ellenzék csütörtökön Széll Kálmánnal fog

megbeszélni és azután a disszidensek útján a kormányhoz juttatni.

Az ellenzék válaszána lényege.

Az ellenzék első sorban hangsúlyozza, hogy a mostani helyzet tarthatatlan és az országra minden tekintetben káros, amiért a kormánynak azon kell lennie, hogy a *tárgyalások befejezését sietesse*; az ellenzék a maga részéről ugyanezt az elvet követi és ebből kifolyólag megelégszik avval, ha a kormánypárt mint olyan és a kormány mint a korona megbízottja kijelentik, hogy a kuriai bíráskodás, a házaszabályok revíziója, az inkompatibilitási, vicinális, közigazgatási és nyugdíjtörvény az új kormány feladatát képezik és mindezeket a törvényeket *még a jelen országgyűlés folyamán* intézik el, amiből logikailag az következik, hogy *mind ezek elintézéséig a Házat sem elnapolni, sem felosztatni nem lehet*.

A Bánffy-kabinetnek engedélyezik a következőket:

1. Elnökválasztás.
2. Fél vagy egész éves provizorium Ausztriával.
3. Ujjoncz-törvény.
4. Kiegyezés Horvátországgal és ami a legfontosabb

5. Az ellenzék elfogadja a végleges kiegyezésre vonatkozólag a Bánffy-kormány által felajánlott Széll-féle formulát.

Marad fenn mint hatodik pont a

Harc az indemnitás körül

Ebben a kérdésben az ellenzék álláspontja az, hogy az indemnitás nemcsak felhatalmazás az állami vagyon kezelésére, hanem egyszersmind abszolució az ex-lex állapotért; az ellenzék ezt még olyan formában sem adhatja meg Bánffynak, hogy a szavazáskor kivonul, mert tulajdonképpen a kormánynak akár hivatalban maradása, akár lemondása esetén vád alá helyezési indítványt kellene beadnia.

Az indemnitásra ugyanis csak az új kormánynak van szüksége és a mennyiben ezt csak ennek szavaznak meg, *elejtik a vád alá helyezési indítványt*. Az ellenzék ezzel is tanúsítja,

S ő alkalmazkodott ehhez! Ugy mutatta be magát, amint azt Ilona szerette látni.

Néha elejtett egy-egy szót mi azt engedte sejtetni, mintha nemes, ismert férfi volna. Mint író beszélt magáról. Hozott az asszonynak egyik-másik lapból kiollózott novellákat, s felolvasta neki az ő csengő, érzelmes hangján.

És Ilona boldog volt. Nem titkolta maga előtt sem, hogy szereti ezt az embert, nem is, igyekezett lektizdeni magában ezt az érzelmét. Nem gondolt ő arra, hogy ő asszony. Boldog volt, hogy szerethetett.

Perjámossi észrevette, hogy a szép asszony szereti. Hízelt neki ez a tudat s lassan-lassan valami határozott terv érelődött meg benne. Tudta, hogy az asszony férje roppant gazdag s erre alapította tervét.

Udvarolt az asszonynak. Minden nap meglátogatta, majd meg napokig nem mutatta magát. Egész taktikával harczolt és végre is — győzött! Az asszony bevallotta szerelmét és sirt boldogságában, mikor Perjámossi is biztosította szerelméről.

Csak hogy most újabb kin gyötörte az asszonyt. Miért nem lehet ennek az embernek a neje? Milyen boldog volna akkor?

Perjámossi is valami ilyenfélét gondolt. Csak hogy ő egész más oldalról fogta fel a dolgot, s föltette magában, hogy minden erővel azon lesz, hogy terve sikerüljön, mi nem is volt nehéz. Az asszonynyal tehetett a mit akart, az rabja volt neki egészen. És Perjámossi elég hitvány volt arra, hogy felhasználja az asszony gyengeségét.

Találkát kért tőle. Magához hívta őt azon ürügy alatt, hogy ott háborítatlanul beszélhet jövőjükről.

Az asszony egy pillanatra megdöbbsent, de mikor oda pillantott a férfi szép, nyílt arcába, szinte fájt neki az a gondolat is, hogy ő erről az emberről még rosszat tételezett föl, — csak egy pillanatra is.

Beleegyezett a találkába. Nem mérlegelte lépésének következményeit. Az a gondolat hajtotta, üzte, hogy boldog fog lenni. Arra nem gondolt, hogy milyen módon fogja megszerezni a képzelt boldogságot.

Egész valójában remegett, míg Perjámossi arcán valami gúnyos mosoly látszott, mikor az asszony belépett hozzá. De aztán meg úgy érezte, mintha az a diszkrét, finom ibolya illat, mi az asszony ruhájából kiáradt, egy kissé mámorossá tette volna. Egy pillanatra felébredt benne az a gondolat, hogy mégis kár ezért az asszonyért. De ez csak egy pillanatig tartott.

— Mondja Ilona, tudna-e az én feleségem lenni? El tudna-e hagyni miattam férjét, mindenét s követni engem egy egész életen keresztül?

Az asszony remegett. Reszkető, vontatott hangon válaszolt.

— Szeretlek, mint boldogságomat! Megyek veled, a hova akarod, követlek minden hova, csak szerelmedet bírassam!

A férfi mosolygott. Aztán egy ideig gondolkodott, mintha saját magával küzdött volna. De aztán határozott, bár eléggé olvadozó hangon szólt az asszonyhoz.

— Boldog vagyok édes, hogy szerelmét bírhatom, hogy enyémnek mondhatom. De látja édes, maga gazdag, — megszokta a fényt, a kényelmet, én pedig szegény vagyok és . . .

Az asszony idegesen vágott szavába.

— Nem kerestem én fényt, gazdagságot! Én boldog akarok lenni s veled az leszek. Nem félek szegénységtől, nem a nyomortól, csak oldalad mellett lehessenek!

Perjámossi ajkára harapott. Ezt a kitörést nem várta az asszonytól. De azért nem állt meg a féltalon.

— Köszönöm édes e szerelmes szavakat! Óh ha tudná, mily boldoggá tett velem! — Hisz annyira szeretem. És éppen ezért fáj az a gondolat, hogy ha nőmmé leend, tán nélkülöznie kell. Ezt nem vehetem a lelkemre.

Az asszony ijedten pillantott a férfire. Nem értette. Perjámossi észrevette az asszony megdöbbenését.

— Ne ijedjen meg édes! Ne gondolja, mintha azt akarnám, hogy ne váljunk el. Oh sokkal jobban szeretem, semhogy letudnék magáról mondani. — Csak a szegénységtől félttem. Ettől akarom megkímélni. És látja édes, ennek is van módja; nagyon egyszerű, kényelmes módja. Gazdagok lehetünk, élhetünk kényelemben, jó módban s nem borítják szerelmünk derült égét az anyagi gondok sötét felhői.

Perjámossi mosolygott erre a frázisra, de aztán folytatta. Hangja suttogóvá vált. Egészen odahajolt az asszonyhoz s úgy beszélt hozzá.

— Látja édes, a maga férje roppant gazdag. Nem is érezné meg, ha pár ezer forintjára

ogy a békét nemcsak pillanatnyilag, hanem későbbre is óhajtja.

Végül hangsúlyozzák, hogy mindazok a javaslatok, melyek még a Bánffy-kormánynak zavazandók meg, záros rövid határidő alatt, *gyfeljebb egy hét alatt* volnának elintézendők, mert sehogysem engedhetnék meg, hogy esetleg viták provokálásával és kihuzásával nyujtsák a jelenlépő kormány életét.

Ha azonban bizonyosra válnék, hogy Széll kálmán lesz a miniszterelnök és ő garanciát állal mindazokért az ígéretekért, melyek az új kormány által teljesítendők, az *ellenzék kész volna Bánffynak még az indemnitást is megzavazni.*

Ez nagyban és egészben igen konciliáns álláspont és a kormány vétkeznék az ország érdeke ellen, ha ezzel szemben elutasító álláspontra helyezkednék és a lényegben is arra a nyereségre vetemednék, mely nyilatkozatainak hangjában amugy is megvan.

Háborus hangulat minden oldalon.

Budapest, febr. 1. (Saját. tud. táv.)
A béke reménye nagyon tünedezik. Ugy az ellenzéken, mint a szabadelvű pártban erős háborus áramlat kerekedett felül. Házbán. A képviselők közül sokan feltették fizetésüket a képviselőház pénztárából. A legtöbb képviselő abban a véleményben van, hogy utoljára vette fel fizetését, ami egy új választásnak az előjele.

Az építkezési kedv fokozása.

— A tanács szabályrendelet-tervezete. —

Nagyvárad város január havi közgyűlése megbizta a városi tanácsot egy szabályrendelet készítésére, mely felölelje a város fejlődése és építése tekintetéből szükséges módosztatokat az építkezésekre vonatkozólag s egyuttal az építkezési kedv fokozása végett intézkedéseket tartalmazzon az új épületek községi adó kedvezményéről.

A tanács már elkészítette a szabályrendeletet s azt a polgármester indítványával, valamint terjedelmes indokolással megküldik a törvényhatóság tagjainak.

al kevesebbje lenne. Magának édes nem lesz ehéz pénzt szereznie. Hisz ami a férjé, az a nagáé is. Csak a magáét venné el. És ha lenne pénzünk, akkor itt hagynók e várost s elmenénk messze, hol senki sem ismer s csak szemlünknek élnénk.

Perjámossai az asszonyra pillantott, várva választ. Az asszony meg ott állt mereven, ápadtan, remegve.

Perjámossai odaugrott hozzá, de az asszony eltolta magától. Szólni akart, de nem jött hang az ajkára. Csak nagy sokára jutott szóhoz s akkor is olyan folytott, elcsukló hangon szólt.

— Oh mily nyomorult ember ön!

Aztán támoilyogva indult az ajtónak. Perjámossai utánna akart menni, de az asszony nem engedte.

— Maradjon! Ne is lássam többé! Most már nem szeretem. *Szeretni igazán csak azt lehet, kit becsülni is tudunk!*

Aztán kitémoilyogott az ajtón. Perjámossai egy darabig utánna bámult, aztán mosolyogva nyujtott egy illatos cigarettre.

— Ostoba, ideális bolond! — mormogta magában.

És azzal tán el is felelte az asszonyt.

Az a szegény asszony meg otthon boudoirban keserű könnyeket hullatott. Siratta az éleált, a kin lelkének egész erejével csüngött. Aztán meg eszébe jutott férje, az egyszerű beületes, munkaszerető ember s valami homályos sejtelem támadt lelkében, hogy ezt a beületes embert tán még boldoggá fogja tenni.

A szabályrendelet kimondja, hogy a város beépített belterületének kiterjesztése csakis közérdekű építkezéseknél a közgyűlés által engedhető meg.

A Fő-utcán a Párispataktól kezdve a Bémer-téren át egész a Szt.-László-térig, továbbá a Széchényi-tér és utcán, Áldás-utcán, a Posta-utca elején az ugynevezett Mirgai-féle házig, az Ezredéves Emléktéren, Kossuth Lajos-utcán, Zöldfa utcán, Kert-utcán, Kapuczinus-utcán, Nagy-Magyar-utcán az Ór-utcaig, Pável-utcán, Nagy-Teleky-utcán az Ór-utcaig, Nagy-Körös-utcán a Dudek-sikátorig, a Nagypiacz-tér minden oldalán a Pecze-patakig, illetve a jelenlegi sertésvásártérig csakis egyemeletes vagy ennél magasabb épületek építése engedtetik meg.

A Körös part baloldalán a felső vashidtól a sz.-László-hidig építkezési engedély csupán lakházakra adható és pedig akár földszintes, akár emeleti vagy ennél nagyobb épület legyen is az.

A Szt.-László téren, annak minden oldalán, csakis két emeletes, vagy ennél magasabb, de négy emeletet már meg nem haladó építkezés engedélyeztetik.

Az új épületek községi adómentességére vonatkozó rész a következő fontosabb részleteket tartalmazza.

Az egy és kétemeletes építkezésekre nézve 12 évi községi adómentességnek van helye:

a) ha olyan helyen, hol épület előbb nem létezett, egészen új ház építetik;

b) ha valamely fenn álló épület — előbb beépítve nem volt területén — építkezéssel, vagy toldással, vagy előbb nem létezett emelet felépítésével olyan gyarapodást nyer, hogy ez által új adótárgy keletkezik; de ez esetben csak az ujonnan keletkezett adótárgy részesíthető az ezen szakaszban megállapított községi adómentességben.

Tizenöt évi adómentességnek van helye az 1 és 2 emeletes épületekre, ha előbb fenállott, de a földszintig lerombolt épület helyébe a régi falak és falrészek felhasználása nélkül, új épület építetik. Ezen építkezés esetén azonban a régi épületre a lerombolás évében kivette volt községi adó továbbra is, tehát a 15 év tartama alatt is fizetendő.

Öt évi községi adómentességnek van helye:

a) Azon építkezésekre is, melyek a fentebb felsorolt utcák és tereken kívül az egész város megengedett területén építetnek, ha olyan helyen, ahol épület előbb nem létezett, új ház építetik, tekintet nélkül arra, hogy az építendő ház földszinti, egyemeletes, vagy ennél magasabb is.

b) Ha valamely fennálló épület előbb beépítve nem volt területen eszközölt építkezéssel vagy toldással, vagy előbb nem létezett emelet felépítésével olyan gyarapodást nyer, hogy az által új adótárgy keletkezik; ez esetben azonban csak az ujonnan keletkezett adótárgy részesíthető az ezen §-ban megállapított községi adómentességben. Ha pedig az előbb fennállott, de a földszintig lerombolt épület helyébe, a régi falak és falrészek felhasználása nélkül, új épület építetik, legyen az akár földszinti, akár emelet, vagy ennél magasabb; ezen új építkezés esetén a régi épületre a lerombolás évében kivette volt községi adó továbbra is, tehát az engedélyezett 5 év alatt is fizetendő lesz.

c) A jelen szabályrendelet 3. §-ában megjelölt Körösparti rész szintén e szakaszban meghatározott községi adókedvezményben részesíteni.

A szabályrendelet-tervezet foglalkozik ezután a kedvezmény elnyerése körül követendő eljárásra s a birói határozatokkal.

A szabályrendeletet a polgármester hosszasán, minden szakaszra kiterjeszkedve megindokolja.

Érdekesnek tartják az indokolás bevezető részét a következőkben közölni:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsági közgyűlésének f. évi január hó 12-én tartott ülésében egy adott eset alkalmából a kérelem elutasítása mellett oly határozat hozott, hogy a város tanácsa már a február havi legközelebbi közgyűlésre az újabb építkezések előmozdítása végett községi adómentességre vonatkozó szabályrendeletet dolgozzon ki s e te-

kinetbeni javaslatát a jelzett közgyűlésen mutassa be.

Ezen határozat már előre feltételezi azt, hogy a törv. hat. bizottság városunk fejlődésére gondolt s különös kedvezményrel az építkezési vállalatnak óhajtja utját egyengetni.

Az eszme mindenesetre dicséretes, de szerény véleményem szerint nem szakítanánk a kedvezőtlen mult irányával, ha figyelmen kívül hagynók városunk eddigi építkezési eredményét. Városunk térképére egy tekintet meggyőzhet mindenkit arról, hogy az eddigi építkezési irány nemcsak szépsészeti tekintetből eshetik kifogás alá, de az összes közigazgatási adminisztráció tekintetében nagy vagyoni hátránnyal van összekötve. Nem akarom hosszasanban fejtegetni, hogy ezen óriási kiterjeszkedésnek minő hátrányai vannak, de arra rá kell mutatnom, hogy a mintaszerű külföldi városok éppen a magas és összéb szorított építkezésekkel mutatják a modern haladás utját. Hiszen a jelenlegi építkezési rendszerrel maholnap oda jutunk, hogy miután minden talpalatnyi helyünk apró házakkal lesz beépítve, további fejlődésünkre életkérdéssel levő ipari és kereskedelmi vállalatoknak helyet sem leszünk képesek kijelölni, s hogy az eddigi irány városunk fejlődése tekintetéből nem követhető, mutatja azon statisztikai adat, hogy 2841 fölépítve levő házból földszintnél magasabb építkezés mindössze csak 153 van, pedig a távolság a város egyik végétől a másik végéig 5 kilométert és 280 métert tesz ki.

Ezen tapasztalati tény azon meggyőződésre vezetett, hogy a tek. törv. hat. bizottság községi adó kedvezmény nyujtása, magában az eddigi érintkezési hiányokon segíteni nem fog, hanem szükséges a jövő ha.álozás tekintetéből:

1 az építési terület megállapítása mellett, az építkezési magasságnak bizonyos utcák és terek szabályozása,

2. ezen szabályozásból kifolyólag az állami adó kedvezményeken felül községi adó kedvezményben is részesítése,

3. nehogy városunk a vidéki városok kedvező helyzetét a magánházak és lakások tekintetében elveszítse, szükséges a nem korlátozott városi területeken is az építkezési kedvnek s hajlamnak fokozása.

E három kelléket foglalja magában szabályrendeleti javaslatom, a melyben tekintettel voltam a haladó kor igényeire, de nem felejtve el azt sem, hogy városunk a kellemes otthont biztosító vidéki városok jellegét megtartsa, sőt ha lehet azt nevelje!

Végül közöljük a polgármesternek azon indítványát, melyet a törvényhatósághoz nyujtott be, a szabályrendelet és ennek indokolása kapcsán:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

A folyó évi január hó 12-én megtartott közgyűlés egy adott eset alkalmából utasította a tanácsot, hogy a városi építkezések előmozdítása végett községi adómentességi szabályrendeletet készítsen s ezen szabályrendeleti javaslatot már a február havi közgyűlésre mutassa be.

Ezen javaslatot a beszerzett adatok és tett tanulmányok alapján elkészítvén, van szerencsém azt, szabályszerű tárgyalás és elfogadás végett, mély tisztelettel betérjeszteni.

Ez alkalommal is ki kell emelnem, mint azt a szabályrendeleti javaslatom indokolásában is felhoztam, hogy kedvezőbb eredményt csak úgy remélhetünk, hogy ha a jelen alkalmas helyzetet felhasználva, a magas kormányt az 1896 évi XXIII. t. cz. 5 §-ában előirt hosszabb adómentesség engedélyezésére megnyerjük.

Indítványozom tehát, hogy a magas pénzügyi kormányhoz, az elfogadandó szabályrendelet csatolása mellett, egy felirat szerkesztessék, melyben világosan utalás történjék városunk nehéz fejlődési viszonyaira, gazdasági helyzetére s ama kitartására, mellyel városunkat mintegy nemzeti védbástyává s erős vidéki várossá emelni akarjuk. Hivatkozás történjék a kereskedelemügyi miniszter urnak a Bazárszoros kibővítésére, a Bémer-tér rendezése és új utcák nyitására vonatkozó magas engedélyre és mint olyanra, mely engedély is a törvény kedvezményére városunkat feljogosítja.

Indítványozom továbbá, hogy a város

minden érdekére kiterjedő ezen felirat küldöttség útján juttattassék a pénzügyminiszter ur elé s hogy ezen bizottság a kérelem megadása és a szabályrendelet helybenhagyásának kieszközlése véget minden tehető utat igénybe vegyen.

Végül indítványozom, hogy a megválasztandó küldöttség a kérelmi felirat megszerkesztésével, időnyerés tekintetéből, a közgyűlésnek külön bejelentése nélkül megbizassék oly utasítással, hogy eljárásának eredményét a legközelebbi közgyűlésnek bejelentse.

Indítványom csak is városunk előhaladását czélozván, kérem annak elfogadását.

Nagyvárad 1899. évi január 27-én.

Kiváló tisztelettel

Dr. Buljovszky József,
polgármester.

A fogyasztási adók tételenkénti kezelése.

Az új renddel a fogyasztási adók tételenkénti kezelése körül sok kellemetlenség van.

Panaszkodnak a magánborfogyasztók, hogy sok zaklatásnak vannak kitéve s a hivatalos közegekkel már több háznál összeütközésbe jöttek és panaszkodik a városi tanács, hogy ugy a kímérők, mint a magánborfogyasztók sok mulasztást követnek el a bejelentések körül s egyáltalában sokan nem tartják be a szabályrendeleteket.

Ez utóbbi okból a városi tanács a következő két hirdetményt bocsátotta ki:

A fogyasztási adók tételenkénti kezelésénél tapasztaltatott, hogy ugy a magán felek mint a viszont elárúsítók az általuk vásárolt, vagy részükre érkezett fogyasztási adó alá eső cikkeket be nem jelentik, az esedékes adót a bepincézés, beraktározás előtt be nem fizetik s ezáltal *jövedelmi kihágást követnek el.*

Szükségesnek tartjuk tehát a város közönségét figyelmeztetni, hogy a fogyasztási adótörvények és szabályok, valamint a városi fogyasztási adóótlék szedését engedélyező szabályrendelet szerint:

a) Magán felek, akik bort, bormustot, gyümölcsbort vagy pálinka neműeket magánfogyasztásra 56 literen felül vagy kisebb mértékben, de adózatlanul, nagyvárad kereskedőktől vásárolnak, avagy vidékről, bármily mennyiségben vásárolnak vagy kaptak, azt a városi fogyasztási adóhivatalnál a beraktározás vagy bepincézés előtt két órával a városi fogyasztási adóhivatal által díjmentesen kiszolgáltató nyomtatványon bejelenteni s az esedékes fogyasztási adót a nevezett hivatalnál a bejelentéssel egyidejűleg befizetni kötelesek, mivel akár a bejelentés elmulasztása, akár a fogyasztásnak az adó befizetése előtti megkezdése, jövedelmi kihágást képez s az adóvétel nyolczszoros összegéig terjedő büntetéssel büntetendő.

b) Korcsmárosok, vendéglősök, kereskedők, szatócsok, egyáltalában viszont elárúsítással foglalkozók, továbbá a bor és szesz-nagykereskedők kötelesek minden egyes esetben, midőn bort, szeszt, pálinkát, liqueürt s egyéb szesz italokat vásárolnak, valamint a címükre más helyről szesz italok, husneműek és szalonna érkezik, a fogyasztási adóhivatalnál a beraktározást vagy bepincézést megelőzőleg 2 órával a városi fogyasztási adóhivatal által díjmentesen kiszolgáltató nyomtatványon bejelenti s az esedékes fogyasztási adót a fogyasztás megkezdése előtt befizetni, a bejelentés elmulasztása a fogyasztási adó befizetése nélkül a fogyasztás megkezdése esempészetet képez s 500 forintig terjedő pénzbüntetésen kívül a fogyasztási adó nyolczszoros összegéig terjedő bírsággal büntetetik.

Kelt Nagyváradon, 1899. január hó 27-ik napján.

A városi tanács.

Mint hogy a fogyasztási adó alá eső cikkek tételenkénti kezelésénél zavarokra adott okot az, hogy a helybeli bor- és szesz-kereskedők s liqueür-gyárosok helyben viszont-elárúsítóknak, tehát korcsmárosok, szatócsok, keres-

kedők, vendéglősök, kávéosok s czukrászoknak bort, pálinkaneműeket kisebb mennyiségben adózva adtak el, azaz akként, hogy az eladott mennyiség után a fogyasztási adót nem a vevő, hanem az eladó fél fizette, ennél fogva egyöntetű kezelés céljából elrendeli a tanács, miszerint f. évi február hó 10-től kezdve viszont elárúsítók, azaz korcsmárosok, vendéglősök, kávéosok, czukrászok, kereskedők és szatócsok, s egyáltalában szesz italok kímérésével vagy kismértékbeni elárúsításával foglalkozók bort, pálinkaneműeket, édesített szesz italokat, a helybeli bor- és szeszkereskedőktől, liqueür-gyárosoktól csakis adó nélkül, azaz akként vásárolhatnak, hogy az esedékes fogyasztási adót a vevő fél tartozik a fogyasztási adóhivatalnál befizetni s e végből kötelesek.

a) bor, szesz, pálinka-kereskedők, valamint a liqueür-gyárosok általuk a viszont-elárúsítóknak eladott szesz italneműek eladását — tekintet nélkül azok mennyiségére s tekintet nélkül arra, hogy az eladás hordókban, vagy palackokban történik az eladáskor a fogyasztási adóhivatalnál — e czélra díjmentesen kiállítandó nyomtatványon — esetről-esetre bejelenteni tartoznak. A magán felek részére magánfogyasztásra eladott szesz italokra nézve az eddigi kibocsátott utasítás továbbra is fenn tartatik, t. i. magánfogyasztásra 56 literen aluli mennyiségben a szesz italneműek csakis adóztatlan adhatók el.

b) A vevőfelek, nevezetesen korcsmárosok, vendéglősök, kávéosok, czukrászok, kereskedők és szatócsok s egyáltalán a szesz italok kímérésével, vagy kismértékbeni elárúsításával foglalkozók kötelesek minden az általuk vásárolt szesz italokat a beraktározás és bepincézés előtt 1 órával a városi fogyasztási adóhivatalnál bejelenteni s az esedékes fogyasztási adót azonnal lefizetni.

Mindazok, akik ezen a fogyasztási adótörvények és szabályokban előirt utasítást be nem tartják, jövedelmi kihágást követnek el s az adóvétel nyolczszoros összegéig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

Kelt Nagyváradon, 1899. évi január hó 27. napján.

A városi tanács.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Február 8. Községi tanácsok segélyegyleti közgyűlése d. e. 11 órakor.

Február 12. A »Biharmegyei kereskedelmi-, Ipar- és Terményhitelbank« évi rendes közgyűlése.

* **Gyertyaszentelő boldogasszony.** A katolikus egyház ma annak az eseménynek emlékéül ünnepli, mikor a kis Jézust negyven nappal születése után, a Boldogasszony felvitte a jeruzsálemi templomba, hogy ott Mózes törvénye szerint az Urnak bemutatassa. Az öreg Simon felismerte a gyermekben a Megváltót, reszkető karjaira vette és ugy adott halát az Istennek, hogy láthatták szemei a világ világosságát. Az egyház gyertyaszentel mise előtt ennek az eseménynek emlékére és ugy ünnepli a Világosság dicsőségét. Templomainkban a rendes időben tartják az istentiszteleteket az az ünnepek alkalmából.

* **A debreczeni r. kath. gimnázium kiegészítése.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter értesítette Debreczen város közönségét, hogy tudomásul vette Komlóssy Arthur főjegyzőnek, Abrahám László t. főügyésznek és Szabó József főszámvevőnek kiküldését azon tárgyalásokra, amelyeket az ottani piarista algimnázium tovább fejlesztése tárgyában rendelt el.

* **Le a hozománynyal!** A kath. kör tegnapi táncestélyén, mint az előző években, most is gondoskodott szerkesztőségünk különleges szellemi élvezetről, hogy a szünóra ideje alatt is minél több szórakozást nyújtson a mulatságon megjelent kedves vendégeknek. Csinos alkalmi

lapocskát osztottak szét a táncestély előkelő közönsége között, mely »Le a hozománynyal!« cím alatt kedves apróságokat tartalmaz. Olvasó közönségünk iránti figyelemből az alkalmi lapot mai számunkhoz mellékeljük.

* **Nem lesz sétatangverseny.** A farsangi mulatságok miatt február 5-én és 12-én, két egymásutáni vasárnap a József-ezred zenekara nem tartja meg a szokásos sétatangversenyeket.

* **Az árvaház épületének bérbeadása.** A városi árvaház felesleges helyiségeinek bérbeadása már hónapok óta kísért. Tegnap ismét foglalkozott vele a városi tanács s kimondották, hogy az egész ügyet leveszik a napirendről. Dr. Buljovszky József polgármester és Komlóssy József tanácsnok az üres helyiségek értékesítése mellett foglalnak állást, miért is a tanács határozatával szemben külön véleményt jelentettek be.

* **Nem teljesíthetett kérelem.** A nagyváradai betegsegélyző pénztár megkereste Nagyvárad városát, hogy a be nem jelentett munkások kipuhatólása végett bocsásson rendelkezésére egy kapitányi hivatali tisztviselőt. A városi tanács a kérelmet nem teljesíti, mert ezt a törvény nem írja elő s felesleges tisztviselő felett nem rendelkezik. Az elmulasztott bejelentések ellenőrzését a tanács az ipartanács tagjai hatáskörébe tartozónak veli.

* **Egy derék családanya halála.** Tegnap délután 3 órakor halt meg Szemes Imréné Kiss Lenke uró, s pár perc alatt városzerte beszélték a gyászshirt, mi maga is mutatta, mily általános részvétet keltett az igen nagy körben ismert és tisztelt uró elhunytá. Régibb keletű volt a baj, mely hetek óta óriási kinokat okozott a betegnek, kit sem az orvosi tudomány, sem leányai odaadó ápolása nem tudott megmenteni az életnek. Tragikussá teszi e halál esetet, hogy éppen gyermeke eljegyzése után, az esküvő előtt kellett meghalnia. Halála gyászba borította a fiatalok boldogságát is hosszas időre. Temetése holnap, pénteken délután lesz. A mélyen sujtott család a következő gyászjelentést adta ki:

Szemes Imre ugy a maga és gyermekei; Mariska és jegyese Óó Dezső, Ferencz, Ilona és Imre, valamint Kis Sándor, Imre és Bella, mint testvérek, továbbá a rokonok nevében is mély fájdalommal tudatja, a feledhetlen hitves, jó anya, testvér és rokon Szemes Imréné Kiss Lenkének folyó évi február hó 1-én, d. u. 3 órakor több heti szenvedés után történt elhunytát. A megboldogult temetése az ev. ref. egyház szertartása szerint folyó hó 3-án d. e. 10 órakor Kőfaragó utca 855. sz. házból fog megtartatni, melyre a jó ismerősök és barátok tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1899. február 1. Áldás és béke lengjen porai felett!

* **Kinevezés.** A *Kalmár* Lajos lemondásával Nagyvárad városánál megüresedett helyettes leltár-biztosi állásra a polgármester *Solyom* Gyula irodatisztet nevezte ki.

* **Hivatalos bizonyítványok díja.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága kimondotta, hogy jövőben a városi hivatalok által kiállított mindazon bizonyítványok után, melyek a törvényben nincsenek díjtalanoknak kimondva, darabonként 1 frt kiállítási díjat szed. Az erre vonatkozó szabályrendeletet a belügyminiszter jóváhagyta.

* **A zenekedvelők próbája.** A »Nagyváradai Zenekedvelők Egyesülete« zenekarának mélyen tisztelt tagjait kérem, hogy a ma este 8 órakor tartandó zenekari próbán teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Réz Mihály, igazgató.

* **A »Nagyváradai Népkönyvtár«** rövid másfél évi fennállása óta is szép eredményt tud felmutatni. Van 62 rendes olvasója, kiknek száma folyton szaporodik. A népkönyvtár bizottságának vezérférfiai egész odaadással fáradoznak annak fejlesztésén. Ennek eredménye

az is, hogy újabb a földmívelési m. kir. miniszterium 176 db. diszes vászonba kötött, a könyvtár czimével ellátott, válogatott művet küldött dr. Berkovics Ferencz bizotts. elnök ur kezéhez — a népkvtár részére. Majd V á r a d y Ödön ügyvédjelölt ur emlékezett meg népkönyvtárunkról — 10 drb művet ajándékozván annak, melyből kilencz darabot fel is használhatunk, a többi példányok másképen lesznek értékesítve a könyvtár javára. T i c h y Gyula ur ajándékozott 14 drb. méhészeti munkát; újonnan szereztünk és beköttettünk 220 drbot. Mások is folyton gyarapítják a könyvtárt adományokkal úgy, hogy ma — a könyvtár megalapításakor volt 497 kötetrel együtt — könyvtárunk 915 drb. közhasznú, szépirodalmi és történelmi tárgyú művel rendelkezik. Fogadják a Népkönyvtár bizottságának férfiai buzgalmukért — és az ajándékozók áldozataikért, a könyvtár olvasói nevében is hálás köszönetemet. Nagyvárad, 1899. január 31. M á r t o n f f y Zoltán, könyvtáros.

* **Halálozás.** Részvéttel vettük a következő gyászjelentést:

Alulírottak a legmélyebb fájdalommal tudtják a legjobb férj, atya, testvér, sógor és rokonnak **Kovács Miklósnak** f. év január 31-én d. u. 3 órákor élte 41-ik, boldog házasságának 18-ik évében rövid szenvedés után történt csendes elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai február hó 2-án d. u. 3 órákor fognak a Kis-Peczeuteza 155. sz. a. levő lakásáról az ev. ref. szertartás szerint a Bóné kúti sírkertben örök nyugalomra tetetni. Mely végtsztes égtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívattak. Nagyvárad, 1899. február hó 1-én. Béke poraira! Özv. Kovács Miklósné szül. Szakáts Julianna az elhunyt neje, ifj. Kovács Miklós, Kovács Margit, Kovács József, Kovács Juliska, Kovács István, Kovács Pál az elhunyt gyermekei; özv. Nagy Jánosné nagy szülő; Szakáts József és neje az elhunyt apósa és anyósa; Kowalla Pál és neje, ifj. Szakáts József és neje, Szakáts Antal és neje, Szakáts István, Szakáts Jenő, Szakáts Piroška, Papp István és neje, özv. Tomasek Mártonné, Bajusz János és neje, Krizsán József és neje, Takáts István és neje, özv. Szabó Ferenczné, Oláh István és neje, Czírok Sámuel és neje, Szelle Kálmán és neje az elhunyt sógorai, testvérei és sógornői.

* **Gondoskodás a n. árára.** Az idei tél még hátralevő részén nincs kilátás arra, hogy a városi jégvermeket a szükséges jégkészlettel elláthassák. A város pedig nem veheti magára azt a felelősséget, hogy a nyáron, kivált egy járvány esetén, ne álljon rendelkezésre a szükséges jég. Ennek elkerülése végett a városi tanács felhatalmazást kér a februári közgyűléstől, hogy egy jégkészítő gépet beszerezhessen.

* **A «Polgári takaré- és segélyszövetkezet»** 3-ik évtársulatának befizetései a mai napon (ünnep miatt) d. e. 9 órától 11-ig teljesítendőek.

* **Adomány az árvaháznak.** A nagyvárad és biharmegyei nőgyelet »Erzsébet« leányárvaházáról a jótékony emberbarátok az elmúlt évben sem feledkeztek meg s adományaikkal segélyre voltak az árváknak. Az adományozók névsora a következő:

Vieniz Sándorné 1 frt. Szentlélek K. 1 frt. Sima Fülöp 1 frt. Kiss L. 2 frt. Erődy H.-né habsütemény, Fábi tesvérek játékok. Ungár Jenő 50 kr. A. M. 50 kr. Oláry Gyula 50 kr. Kádár János karácsony-fára diszek. Wachsmann 50 kr. Özv. Sella J.-né 50 kr. Báró Lutzenczy Lenke 2 frt. N. N. 20 kr. Özv. Lukács Miklósné 1 frt. Tóth F.-né 50 kr. Neuman M. 50 kr. Pauker Dániel 50 kr. Koliner D. 50 kr. Váli Jozsefné 50 kr. Kalocsa Róza 20 kr. Sável Jánosné 50 kr. Frölich Jánosné 50 kr. Harányi József 50 kr. Merkádó T. 2 darab főkötő. Özv. dr. Mayer Ágostonné 10 kilo dió, 1 frt. Hedvigke 5 frt. dr. Stokker Jozsefné, 1 frt. Tóth Jenőné 2 frt. Molnár Lajosné 3 frt. Markovics Antalné 20 liter zsír, 1 frt. Andriská Károlyné 1 frt. Kiss Károly 1 frt. 50 kr. Böhm Ferenczné 1 frt. Tannay Károly 1 frt. 50 kr. Papp György 45 kr. Kulik István 20 kr. Koffer János 10 kr. Lőrincz Soma 30 kr. Aleksza Róza 50 kr. Kovács Ferenczné 10 kr. Szép Jánosné 10 kr. Aleksz Veron 10 kr. Keczu János 10 kr. Paizs Jánosné 5 kr. Bagosi Jozsefné 10 kr. Kovács Károly 10 kr. Lakatos György 5 kr. Ifj. Paizs János 10 kr. Ter-

ezuta István 10 kr. Kovács Lászlóné 10 kr. Szép Mihály 5 kr. Csernáné 5 kr. Szabó György 10 kr. Veress Demeterné 10 kr. Damics Genovéva 10 kr. Fekete János 50 kr. Özv. Lengyel Sándorné 20 kr. Lengyel Sándorné 10 kr. Özv. Balázsházy Bertalanné 5 frt. Fráter Béla 30 kr. Nagy Károlyné 40 kr. Steininger 50 kr. Jakab Mihályné 30 kr. Dr. Fráter Gáspárné 50 kr. Berzsekné Rozvány Erzsébet 2 frt. Huzella Gyula különféle játékok. Sebestyén Lajosné 2 frt. Özv. Knapp Ferenczné 1 frt. Kubicsék Katalin 5 frt. Schlauch Jozefin 5 frt. Özv. Grünwald Henrikné 17 liter bab, 7 kilo szappan, 303 narancs, 1 kilo czukedli, 4 üveg befőtt és egy mosóteknő. Ritter Richárdné 2 kenyér. Kiss Károlyné czukorka, füge, szentjánoskenyér, narancs és gyertya. Herschmann Fülöpné 1 doboz czukorka. Thea estélyről 9 kilo czukor, 2 kilo teasütemény, 1 doboz tea. Kádár János 1 doboz czukor, 100 darab alma. Weiszmann Béla mérnök 2 láda méz. Farkas Józsefné 1 forint. özv. Ember Emánuelné 1 frt. Geiszberg Emma 70 fő káposzta, 10 l. bab, 5 l. kása és 3 frt. Száhländer Károlyné 5 kilo aszalt szilva, 200 drb alma. Weiszlovics Lajosné 1 frt. Dr. Márkus Lászlóné 50 kr. Dr. Molnár Imréné 1 forint. (Folyt. köv.)

Paraszt tragédiák.

— Saját tudósítónktól. —

Két gyilkosságot tárgyalt tegnap a törvényszék. Mind a kettő megrendítő, mind a kettő telve van borzalmas részletekkel.

Az első vádlott egy asszony volt, akinek nehéz büne az, hogy megölte a 24 éves mostoha fiát.

Az asszony megtörve áll a birái előtt, nem tagad, csak azt mondja, hogy az egész dolog véletlenség volt.

A másik bűnyben két testvér, két jó módu falusi gazda ember van vádolva társuknak a meggyilkolásával.

Ezt az esetet az teszi rémössé, hogy az egész dolog egy pohár sörön fordult meg.

A végtárgyalásokról tudósítónk a következőket írja:

Gyilkos anya.

Regénybe illő história a **Budrás Sándorné** esete, aki a mult őszön megölte a saját fiát, elvadult haragjában — ittason.

Rémés a tettnek előzménye is.

Budrás Sándor jómódu siteri parasztgazda ez előtt tizenhat évvel vette el feleségét, a vádlottát, akivel látszólag igen jó viszonyban is élt, azonban a faluban azt beszéltek, hogy **Budrás Sándornak** titokban szeretője is van.

Az asszony is meghallotta a dolgot, aminek utánna is járt s a dolog valónak bizonyult.

Azon időtől kezdve mikor erről a dologról az asszony bizonyos lett, az eddig békés házba az egyenetlenkedés költözött be.

Nap mint nap nagy veszekedések voltak, később verekedések a **Dudrásék** tanyáján, ami azután annál is inkább előfordult, mert az asszony bubánatában az ivásnak adta magát, folyton részeg volt, szóval a csak rövid idővel azelőtti békés és boldog házba beköltözöködött s állandó tanyát vert az egyenetlenkedés.

Volt **Dudrás Sándornak** egy nagy 24 éves, kissé hülye fia is előbbi házasságáról. Ez a fiu mindenáron leakarta szoktatni a mostoha anyját a pálinka ivásról s ez okozta a halálát is.

Egy napon ugyanis mikor elment **Dudrás** hazulról, azt mondta a fiának, hogy vigyázzon a feleségére, hogy le ne igya magát.

A fiu ezen meghagyás folytán figyelni is kezdett s mikor rövid idő múlva az asszony a kamarába ment, a fiu azt hitte, hogy pálinkázni akar, utánna ment.

A fiu azután a kamarából holtan került ki. A vád szerint az asszony és a fiu között heves szóváltás volt, aminek a vége az lett, hogy az asszony egy késsel szíven szúrta a fiut, úgy hogy meghalt.

Az asszony ezzel szemben tegnap a tárgyaláson azt állította, hogy ő bent a kamarában szalonnát evett s a fiu mikor bejött begbottlott s bele esett a kezében levő késbe és pedig olyan szerencsétlenül, hogy meghalt.

A vádlottat a végtárgyaláson ezzel védekezett, az esetnek tanui nem voltak s a kihallgatott tanuk csak a mellékkörülményekről tudtak.

A törvényszék **Dudásné** három esztendei börtönrre ítélte.

A czimbora gyilkosok.

Ugyancsak tegnap tárgyalták a mult évi sarkadi gyilkosságot is.

Ezen a tárgyaláson is **Nagy József** elnökölt, a tanácsnak a tagjai **Simai Gyula** és **Nagy Dezső** kir. tszki. birák voltak, jegyző **Gyenge Béla**.

A vádlottakat **Papp Aurél** kir. alügyész vádolta, **Tóth Zoltán** és **Hegyesi Márton** ügyvédek védtek.

Ketten vannak a vádlottak, mind a kettő fogva van: **B. Kiss Mihály** és testvér öccse ifju **Kiss Mihály**. Mind a kettő értelmes arczu fiatal ember.

A vád a következő: A mult év szeptemberben Sarkadon a korona korcsmában egy délelőtt nagy társaság pálinkázott.

Ott volt a többek között **Nagy András** is, aki ivásközben a vádlottakat szivarral kínálta meg, amit azok el is fogadtak.

Később azután **Nagy András** a **Kiss** testvéreket egy-egy pohár sörrel kínálta meg, ezt azonban ezek nem fogadták el, visszautasították, amit a már ittas **Nagy András** sértésnek vett s ezért azt mondta:

— Ha megvetitek a söromet, adjátok vissza szivaromat is!

Erre megszólalt a fiatalabb **Kiss**:

— Addjál neki bátya egy ötös szivart, de olyant, amelyet nem lehet feiváltani.

Ezen azután **Kissék** Nagygyal összevesztek, majd összeverekedtek, s a két **Kiss** győzött, **Nagy Gábort** oda vágta a billiárd asztalhoz, s az ütődés következtében **Nagy Mihály** nak a lépe megszakadt úgy, hogy pár órai kínos szenvedés után meg is halt.

Ezen tettükért kerültek a vádlottak padjára **Kissék**.

A tárgyaláson a vádlottak azzal védekeztek, hogy ők teljesen részegek voltak, úgy hogy semmire sem tudnak visszaemlékezni, nem tudják, hogy mi történt.

Ezen védekezésüket azonban megczáfolták a tanuk: **Balogh Pál**, **Faragó Sándor**, ifj. **Horváth Károly**, **Nagy István** és **Sárosy Imre**, akik a törvényszék előtt azt vallották, hogy a vádlottak nem voltak annyira ittasok, hogy ne tudták volna, hogy mit csinálnak.

A bizonyítási eljárás során aztán beigazolást nyert az is, hogy a vádlottak és az áldozat között ellenséges viszony volt.

A bizonyítás befejezése után **Popp Aurél** kir. alügyész a vádlottakat a halált okozott súlyos testi sértés büntetésében kérte bünsnek kimondani, ezzel szemben a védők teljes fejtmentést s azonnali szabadlábra helyezést kértek.

A törvényszék mind a két vádlottat bünsnek mondta ki s **B. Kiss Mihályt** három évi, ifj. **Kiss Mihályt** pedig két évi fegyházra ítelték.

Mind a két vádlott felebbezett.

EGYESÜLETEK.

A szépitési egyesület gyűlése.

A szépitési egyesület tegnap délután Beöthy László főispán elnöke alatt ülésezett. Ott voltak: Bulyovszky József dr. polgármester, Molnár Imre dr., Aufrecht Mór, Busch Dávid, Weidlich István, Kertész Miksa, Windisch Márton és Adorján Armin dr. titkár.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után Adorján Armin dr. tett jelentést Mezey Mihálynak a kerületi és utcabiztosok felkérésére vonatkozó javaslata tárgyában. A választmány kijelölte az utca és kerületi biztosokat és felkéri őket, hogy a város szépitése érdekében közvetlenül teendő, vagy hozzájuk bejelentendő észleteiket az egyesület titkárához jelentsék be és azokat az egyesület elintézi.

A felkérendő utcabiztosok a következők: Fetser Antal, Hoványi Géza, Kovács Béla, dr. Molnár Imre, dr. Sipos Árpád, Makay Pál, Pallay Lajos, Papp György, Hanzély János, Bozóky Béla, Nyíry György, Hegedüs Géza, Ritoók Géza, Hegyesi Márton, Rác Mihály, Mezey Mihály, Reismann Mór, Aufrecht Mór, Radó Ignác, Kiss Károly, Huzella Gyula, Fekete Sándor, Diósi Lajos, Istvánffy József, Heller Ede, dr. Kornstein Lajos, Tichy Gyula, Hering Sándor.

A felhívás és bejelentő iver készítéseivel és a továbbiakkal a titkár bizatott meg.

Tudomásul vette a választmány a város azon határozatát, hogy a városliget és Széles-utca rendezését eszközözi. Miskolczi Barna indítványa a városliget vezetését utnyitár ügyében még mindig nem keresztülvihető az érdekelt telektulajdonosok közönye és túlcigázott igényei miatt.

Az évi közgyűlés határidejéül márczius hó 5-ének d. e. 11 órája tüzett ki.]

Az orvos-egyesület szakülése. A «Bihar-megyei orvos, gyógyszerész- és természettudományi egyesület» február 1-én tartotta szakülését dr. Konrád Márk kir. tan. elnökletében. Ámbár nem volt kitűzve előadás, mégis annyi tárgy került szőnyegre, mely az ülést minden részében érdekessé tette.

A Berkovics Miklós dr. titkár jegyzőkönyvei is olyan magas színvonalon állanak, melyeket ez a szakülés mindig nagy figyelemmel hallgat. Dr. Hoványi Ferencz tartalmas és igen szépen megírt levélben mondott köszönetet az Egyesületnek azon kitüntető figyelmeért, melylyel 25-ik évi orvosi működésének évfordulóján üdvözölte. A szakülés tudomásul vette s levéltárba helyezi az átiratot.

Révész Vilmos dr. két beteget mutatott be; az egyik rostonyos tüdőlob következtében beállott beszédnehézségben szenved, a másik tarkó és arcizmok rángó görcsökben. A szakülés több tagjai közt érdekes eszmecsere fejlődött az észlelt betegségekről.

Elnök két praeparatumot mutatott be.

Baróthy Ákos főorvos-helyettes jelentése szerint, városunk közegészségügye január hónapban kissé kedvezőtlen volt a mennyiben 109 születés és 108 halálozási eset fordult elő. Vörhenyben volt 18, meghalt 8, roncsló toroklobos 6, meghalt 3, a hagymáz megbetegedési esetek száma csökkent.

Új tagokul léptek az Egyesület kötelékébe gróf Tisza Kálmán és Terner Béla dr. A szakülésen 18 egyesületi tag vett részt.

Tanítók gyűlése. A nagyváradai községi iskolai tanítók segélyegyletének ez évi rendes közgyűlése az alapszabályban előirt tárgysorozattal folyó hó 8-ikán, csütörtök d. e. 11 órakor a »Tanítók köre« helyiségében fog megtartani, mely közgyűlésre az egyesület tagjait tisztelettel meghívom. Nagyvárad, 1899, február 1. Réz Mihály, elnök.

TANÜGY.

Erdészeti államvizsgák. A folyó év tavaszán erdészeti államvizsgát tenni szándékozók figyelmeztetnek, hogy a vizsgaletétel engedélyezéséért a fennálló szabályzat értelmében beadandó folyamodványaikat, a szabályszerűleg

szükséges okmányokkal és szakbeli leirással felszerelve, legkésőbb folyó év márczius hó 15-ig az erdészeti államvizsgáló bizottság elnökéhez (Budapest, földmivvelésügyi m. kir. miniszterium, erdészeti főosztály) bérmentve küldjék be. Budapesten, 1899 január hó 30-án. Soltz Gyula, s. k. elnök.

A miniszter köszönete. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter báró Hornig Károly veszprémi püspöknek, a ki egyházmegyéje szegényebb iskolái részére 400 (négy száz) frt áru felszerelési tárgyat adományozott, köszönetét nyilvánította.

Fiat lux!

Es lön világosság! . . .

Maga az Ur mondá ezt, amidőn azt a csodaszép világot a semmiből oly nagyszerűen megteremtette, fiat lux! Es lön vilgosság! Nagyvárad törvényhatósága ismételte ezt, amidőn a közhivatalokat a közköltőből oly nagyszerűen kivilágította. Adván minden tisztviselőnek rangjához illően 1, 5, 6 font gyertyát, mert minél nagyobb a hivatal, annál nagyobb fényt kell árasztania, hasonlóan a naphoz, mely mentől több tárgyra veti fényét, annál több sugarat kell alászárnia. De a fény az árnyal mindenha karöltve jár s én úgy gondoltam eddig, hogy mi tanítók árnyékban vagyunk. Gondolatom azonban mint májusi köd oszlott szerte, amint annak tarthatatlanságáról egy fényoldalairól messze körben ismert városatyá felvilágosított, akinek megemlitem, hogy jó volna, méltányos volna, jogos volna, ha a tanítóinak is adna Nagyvárad gyertyát, — a tanítóinak, akinek hetenként 180—250 sötét gyakorlatot kell fölvilágosítaniok.

— Balga ember! — mondá ő — hogy kérhetnek önök gyertyát, önök, akik a világosság terjesztői, a világosság kutfői.

Önöknek a villanyt is el kell homályosítaniok, nem pedig hitvány gyertyavilág után epekedniök! Egyebet nem mondott. Én sem szólfam semmit, mert beláttam, hogy világosságban vagyok! (Csak azok a sötét gyakorlatok ne lennének!)

Váradhelyi.

MULATSÁG.

A kath. kör bálja.

Beléptem abba az exotikusan szép hajlékba, amelyben tegnap egy fényesen sikerült bál zajlott le.

A levegőben is szinte ideálszerűen kékes felhőgomoly uszált és édes, andalító mámor-szerű ringásba hozta az egész valómat, amint ott ültem a csillárok vakító fényét elfogó homalyba.

Oly egyszerű és bizalmas előkelőség honol az egész teremben. A zene szól, a párok lebennnek, oly fenséges minden.

Sok hiu csillogás után megtaláltam itt a természetes idyllt.

Bucsut látszott venni tőlem minden homályos érzés, még visszaemlékezés se maradt a multak fájó keserveiből.

Hogy volt!

Igen csak járjátok, járjátok, mig itt az ideje.

Lelkem felfrissült és az a bolondos szívem, mely képes már az ideális érzés jelentkezésére dobogásba jönni, csak úgy tánczolt örömben.

Különben tánczolt ott mindenki.

Mit mondjak még?

Szép volt! . . .

Különben hadd számoljon be a Kóby szerkesztése alatt megjelenő »Le a hozományyal«, ott közölve vannak azon tündérek nevei, kik paradicsommá tudták varázsolni azt az odvas termet.

Még csak a notabilitásokról számolok be, kik közül ezeket sikerült feljegyezni:

Sipos Orbán, Palotay László, Dencs János, Konrád Márk, dr. Bulyovszky József, Bordé

Ferencz, Baróthy Ákos, Frankó Endre, Géczy Lajos, Papp Imre, Szombathy István, Szűcs István, Potássy János, Schweiger Ede, Szemethy Géza, Ragány János, Dus László, Sas Ede, Láng József stb. (Puby.)

Tanítók társasestélye.

Ilyen is lesz! Azok is üdülni, mulatni kívánnak egy napon, akik egész éven át a leggyötrőbb lelki munkával, a tanítás nehéz, fáradságos mesterségével foglalkoznak.

Nem rendeznek ugyan fényes elite-bált, csak amolyan csöndes, házias mulatságot, amely az ő szerénységüknek leginkább megfelel. Mert csöndes, szerény emberek ők valamennyien; csöndesen, szerényen óhajtanak még mulatni is.

Az ez évi mulatság rendezését a »Nagyváradai Tanítók Köre« vállalta magára, amely részben már eleget is tett megbízatásának.

Megállapodás szerint a mulatság február hó 8-án lesz a Zöldfa nagytermében felterítés-sel, fogadott cigány-zene mellett. Meghívót egyáltalán nem bocsájtanak ki, — csupán a kör tagjai hívhatják meg az estélyre rokonaikat és jó ismerőseiket. Az estélyen a konyhát Czegléd Sándor fogja ellátni, a zenét pedig a Hamza Jónövű zenekara fogja szolgáltatni.

Próba-bál. Földessy Károlyné urnő védnöksége alatt Sára Miklós táncztanító növendékeivel tegnap, szerdán tartották meg a próbabált szép közönség jelenlétében a Bazar nagy termében. A kedélyes mulatságnak Varga Lajos zenekara mellett csak a hajnal vetett végett.

Jelen voltak. A s s z o n y o k: Földessy Károlyné, özv. Lőrinczy Viktorné, Aliquander Adámné, Bartha Arthurné, Tolnay Miklósné, özv. Lázár Zoltánné, özv. Kostyál Józsefné, Pullmann Istvánné, özv. Julier Józsefné, Szévald Józsefné, Sára Miklósné stb.

Le á n y o k: Földessy Margit, Lőrinczy Jolán, Rozslay Margit és Erzsike, Bartsch Juliska, Lázár Ilonka, Szévald Róza, Tolnai Jolánka, Rozslay Etelka, Julier Margitka, Szokoly Erzsike, Réthi Irénke, Kostyál Erzsike.

FARSANGI NAPTAR.

Február 4. Postatisztek hangversenye és tánczestély a Csarnoktermében.

Február 4. Az izr. nőegylet hangversenye.

Február 4. A fogházörök tánczvizgalma.

Február 4. A komádi fiatalság tánczmulatsága.

Február 5. A nagyváradai ev. ref. egyházközség tánczvizgalma.

Február 9. Középkiskolai kolonbál.

Február 11. A m. kir. posta és táviráda altisztek tánczvizgalma.

Február 11. A »Gyermekbarát« jelmezestélye.

Február 14. Jogász tánczestély.

SZINHÁZ.

A kolozsvári nemzeti színház — írja a »M—g« — új, fényes korszakot él most. Bolönyi József intendáns sem költséget, sem fáradságot nem kimél, hogy visszaszerezze ennek, az ország második müintézetének, régi dicsőségét.

Alkalmunk volt a mult héten több előadást láthatni Kolozsvárott, melyek mindegyike a szó szoros értelmében bevált. Antonius és Cleopatrában E. Kovács Gyula és Fáy Szeréna játszották a czimszerepet; az első ifju hévvel, de befejezett művészi felfogással, a második pedig gyönyörű plastikájával s érzésteljes szavaival ragadta el a nagyszámban megjelent intelligens közönséget. Magyarországon ma csak Kolozsvárnak van tragédiára termelt hallgatósága. Shakespeare itt nagyobb közönséget csinál, mint bármely modern társasalgási darab. Minap a Nagyapót néztük meg, melyben különösen Nyárai exczellált

A már teljesen kopott színházat Bolönyi intendáns saját költségén renováltatta. Mintegy 8000 forintot költött ezen célra. Most a terem egészen jó benyomást tesz az emberre. Egy ideig — mig t. i. az állam felépíti az új szin-

házat a Trencsin-téren — a megújított muzsa-templom kitart. A kiállítás, a diszletek épp úgy, mint a jelmezek szépek, gazdagok, és korhűek. Az új diszleteket Spanrafft festette Budapesten; a kosztümöket pedig Budapestről és Bécsből hozatja az új igazgatóság. A papír-maché sisakok és vérték korszaka lejárt már Kolozsváron. Antoniusban p. o. olyan szép, igazi római fémből készült armaturákat és kardokat láttam, aminők a budapesti Nemzeti Színházban is csak elvétve akadnak.

A kolozsvári társaság most számosabb és erőbben gazdagabb, mint valaha volt. A nagy hiányok, melyet a budapesti Vígsház okozott, felvívén majdnem az összes elsőrangú színészeket a fővárosba, lassacskán pótolattak. Az is előnyére válik Kolozsvárnak, hogy most külön zenekara van (23 tagból álló) s így nem függ a katonaparancsnokság szeszélyétől. Ez a zenekar olykor, mint Carmen előadása alkalmával is, 34 instrumentistára lesz megerősítve.

Ismételem, a kolozsvári Nemzeti Színház reformja (az államosítás) minden tekintetében sikerültnek mondható.

Válság a Nemzeti Színházban. A Nemzeti színházban elsőrendű változás van. Gr. Keglevich István intendáns ugyanis gróf Festetics Andor izgatónak azt az ajánlatot tette, hogy 10.000 forint végkielégítés fejében váljon meg a Nemzeti színház igazgatói állásától. A végkielégítésen kívül valamely államhivatalt is adnak gróf Festetics Andornak. Minthogy az igazgató az ajánlatot elfogadta az intendáns jelentést tett a dolgról Ferczel Dezső belügyminiszternek, a ki elvben hozzájárult a propezióhoz. De más irányú nehézség is merült föl. A belügyminiszter ugyanis hajlandó a 10.000 forint végkielégítést megadni a távozó igazgatónak, de mint hogy indemnitás nincs, fizetni most nem lehet. Így hát csak az indemnitás megszavazása után lehet a dolgot végképpen lebonyolítani. Az új igazgató, mint értesültünk, Keszler József lesz. Ugyancsak Várady Antal szerződését, a mely február hó végén telik le, az intendáns nem fogja megújítani. Ezt a válságot az új igazgatóval együtt fogja véglegesen elintézni az intendáns.

Igazságszolgáltatás.

Elmaradt sajtóügyi tárgyalás. E hónap 8-adjára volt kitűzve Nyiri Elek sajtópere, a vádlott azonban most egy kérvényt adott be, amelyben hivatkozva a betegségére, a tárgyalás elnapolását kérte, a törvényszék tegnap a vádlott kérelmének helyt adott.

A nagyváradi kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Harmathy Károly.*

4235. Tökés György halált ok. testi sértés.
4411. Czefán Ilie György s. t. magán okirat hamisítás.
225. Nagy Gy. Sándor szándékos emberölés.
4328. Popa Mitru lopás.
4329. Nyika Szverle Mitru s. t. idegen ingatl. rongálás.
4330. Lupte Vaszali és neje lopás.
4331. Mada Mitru jogtalan elsajátítás.
365. Oláh János lopás és tulajdon elleni kihágás.

REGÉNY-CSARNOK.

Paraszt história.

Írta: *Kiss Rezső.*

3.

Kata a szemét majd kikaparta Imrének. Elmondta mindennek, csak jónak nem. Más a föld alá bujt volna szegyenletében, de Imre fel sem vette, — folytatta a beszédet.

— Egy pár hónapja eltűnt a faluból Csinos Bori. A vén asszonyok már holt hírét is költötték, aztán ehen van la, kisült, hogy a lelkem adta Pesten van! Ott a! Ma hallottam a község házában Öreg Csergő Bálinttól.

— Ebből sem igaz, hallja kelmed egy betű sem — kiáltá Kata, kezét csipőjére téve — mert a szegény Borit a gonoszok nyelve marta el itthonról. Rá rakták a világ mocskát, mióta olyan szerencsétlen lett. Elment hát világgá. Azt mondják beállott eselédnek, vagy dajkának.

— A biz a, Katona dajkának! He he... fentvan Pesten. Aztán csak úgy tévedésből került fel Pestre? — Nem a! A Sándor után ment. De hát miért ment? No bizony csak úgy bolondjába, semmiért nem ment fel...

— Jer Julis ne hallgassuk ezt az alávaló hazug beszédet mondta Kata Julisnak s megfogta a kezét s bevezette a nagy házba.

Ott hanyták Imrét a faképnél.

— Hej ha ez az ármányos leány nem volna mindig mellette, hát régen kiforgattam volna már az eszéből Julist. No de hát így is fordulhat még a dolog sorja úgy a két falu szája akarom. Ott motoszkál már a Julis fejében régen a Csinos Bori históriája, de most megtudom, hogy mélyebben befészkelődött az eszébe, lelkébe. No csak hadd egye! Az egész históriából egy szó sem való, az igaz, — de hát mióta Csontosné, meg Rongyosné ez a két falu szája hireli, hát nagyobb hitele van — mintha a pap perikálná. Hej! ezt jól eszeltem ki. Hiessék el, ha tudják Julissal, hogy nem Sándor a Borca gyermekének az apja. Ez igaz, hogy tiszta hazugság, de hát még se tudják bebizonyítani, mert arra a fejemet tesz meg ügyületlen gomb ellen, hogy a valót el nem mondja sem Sándor, sem az anyám... Hej Sándor öcsém megfizetek neked, amiért a jussból kipereltél! Azután meg megtöröm a hetykédésedet. Nagyon a begyemben vagy!... Elpereltem tőlem a vagyont, én meg elveszem hát a szeretődöt. Gyülöllek!... Apánk, anyánk csak téged szerettek... te voltál a legdélcezegebb, a legszebb legény, te voltál minden... én semmi sem voltam!... De sokszor is megaláztál, meggyaláztál!... Az első szeretőmet is te ütötted le a kezemről! Oh most is lángban ég az arczod, ha rá gondolok!... Legény számban mentem már, te meg olyan serdülő voltál... Egyszer a Gálócsiek lakadalmán szeretőm akadt... a Pauni, Selyem Panni. Hej milyen barna szeme volt, milyen csalogató mosolygása... Büszke lettem, na mondom most már egész ember vagyok már, mert van ismerőm, még pedig olyan, hogy párját kell keresni!... Egy pár napig volt csak a Panni az enyém. Egy fonóba jártunk, te is, én is. Egy este amint beléptem a fonóba, Pannival táncoltam éppen... Rákacsintottál... a lány meg feléd vetette szemét, aztán abban a minutában ott hagyott a mások csufára a tánczközben... Velel rakta a tánczot nyomban... azután meg a szeretőd lett... Hej! ekkor is te aláztál meg! Sok van a rováson Sándor öcsém! Gyülöllek és megalázlak!

Hazament Imre nagy haraggal. Otthon aztán hanyt, vetett és csapdosta az ajtót, mint egy bolond.

Teri néni félve nézett még csak rá is. Ismerte a rossz természetét. Hejh a Sándor az egészen más!...

Mikor valamenyire megcsendesedett az Imre, beszédbe elegyedett vele Teri néni.

— Imre fiam?

— No mi az?!

— Egy kis beszédem volna veled;

— Hallom, no csak szaporán!

— Harmad napja, hogy nem láttalak.

Amióta Sándor oda van, de árva is lettem... Egyedül vagyok, mint a tilalom fa!... Jó szerint az sincs a ki szóljon hozzám...

(Folyt. köv.)

TAVIRATOR.

A Kisfaludy-Társaság új tagjai.

Budapest, február 1. (Saját tud. t.)

A Kisfaludy-Társaság ma tartotta meg nagy érdeklődés mellett tagválasztó köz-

gyűlését. A Társaság tagjaiul beválasztottak Jánosy veszprémi kanonok, az országos hírű műfordító és Alexander Bernát, a »Budapesti Hírlap« munkatársa, jeles aesthetikus. Ezekon kívül legtöbb szavazatot kaptak: Ambrus Zoltán, Berzeviczy Albert, Szabolcska Mihály.

A Reichsrath elnapolása.

Bécs, február 1. A miniszterelnök ma átiratban értesítette a Reichsrath két házának elnökségét, hogy a Reichsrathot ő Felsége megbízásából elnapolja (Magyar. Tá. Ir.)

A bolgár fejedelemné halála.

Szófia, február 1. Mária Lujza a fejedelemné holttestét átvitték a piros terembe. A fejedelem, aki csaknem szakadatlanul a fejedelemné koporsója mellett van, a súlyos csapás daczára megőrzi nyugalmát, parancsokat osztogat és megteszi a kellő intézkedéseket. A fejedelmi palotába éjfélig jöttek minden rendű látogatók, hogy a részvétivet aláírják. A Szent-György-templomban, ahol Sándor fejedelem hamvai nyugosznak előkészületeket tesznek a fejedelemné áthozatalára. Az egész főváros gyászban van. A palota környékén nagy néptömeg hullámszik. Mindenütt részvétellel beszélnek a fejedelemné elhunytáról. A lapok tegnap este fekete keretben jelentek meg. (Magyar Tá. Ir.)

Óriási tüzvész.

Liptó-Szentmiklós, február 1. (Saj. tud. táv.) Itt óriási tűz pusztit, egész utcaszorok romokban állanak. A nyomor borzasztó, ezer embernél több hajléktalan.

Ki nyertes?

Budapest, február 1. (Saját tud. táv.)

Az osztály sorsjegyek húzásán a huszezer frtot 96136 szám nyerte. 10—10 ezer frtot nyertek: 19709 és 17278 számú sorsjegyek.

A franciaországi események.

Páris, február 1. Tegnap este hat órakor közölték Eszterházyval Lebret igazságügyminiszternek Manau főügyészhez intézett levelét, amely szerint a büntetőtanács Eszterházy kihallgatását január 30-án befejezte. A miniszter kéri ennél fogva a főügyészt, hogy sürgősen tudassa Eszterházyval, hogy az ellene indított vizsgálatot, minthogy a kihallgatás már befejeződött, 24 órán belül ismét folytatni fogják.

Eszterházy innen ismeretlen helyre elutazott. A »Petite Republique« szerint az északi vasut vonatán utazott el.

A »Gaulois« szerint Mazeau, a semmitűszék első elnöke a revizióról szóló kormányjavaslatot a szenátus előtt védelmezni szándékozik. (Magyar. Tá. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Jóváhagyott vásári díjszabás. A kereskedelemügyi miniszter jóváhagyta Magyar-Cséke község vásári helypénz díjszabását.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1898 január hó 31-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 9.40—9.70. Kétszeres buza 7.80—8.10. Rozs 7.50—7.80. Arpa 5.50—6.—. Zab 5.40—5.70. Tengeri: 4.50—4.70. Borsó 16.—. Lencse 19.—. Bab 7.20. Köleskása 11.50. Burgonya 2.10. 100 kiló lángliszt 16.50, zsemlyelisz 15.50, fehérkenyér liszt 14.50, barnakenyér liszt 13.—, széna fuvarral 2.—, szalma 0.70 Szalonna 63.—, 6 kiló zsup-szalma —06, 150 dkg alom-szalma —03. 1 köbm. bikkfa 3.20, tölgyfa 3.—, cserfa 3.40. 100 kiló marhahus 48.—, öntött gyertya 46.—. Lámpaolaj 46.—. 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —40. Pálinka —32. Szilva pálinka —80. Szesz 95.—. 1 mm. kőso 10.70, nyers fagyú 24.—. olvaszt. fagyú 33.—, szappan 24.—, birka gyapju —, magyar gyapju —, Egy hektoliter ó-bor 33.—, uj bor 25.—, mész 1.20, kemény faszén 1.70. puha faszén 1.50, kendermag 10.—. köles 6.—. repce 13.—, dió 17.—, mogyoró 13.—, asztal szilva 18.—. Egy kilogramm savanyú káposzta 10, szalonna 64, sertéshus 52, juh-hus 32, veres hagyma 8, fog-hagyma 28, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 12. Egy liter kőolaj 20. 1 mm. búkköny —, 1 mm. luczernamag —, 1 mm. lóhere —, 1 mm. burgondi —.

Forgalmi kimutatás 1898. évi január 31-ről Tiszta buza körülbelül 600 hltr, kétszeres buza 100 hltr, rozs 300 hltr, arpa 70 hltr, zab 180 hltr, tengeri 500 hltr, burgonya 600, hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 150 drb, félhizott 120, sovány 160, süldő 270, malac: 500 hizott marha 25, jármás ökör 560, fejős tehén 320, borju 210, bivaly 9, juh és kecske 76, ló 528.

Marha ártáblázat 1898. január 31-ről Egy pár első rendű jármás ökör 280—316, egy pár másodrendű jármás ökör 180—275, egy pár harmadrendű jármás ökör 110—170, 1 pár fejős tehén 82—186, 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 63—85, 1 drb vágó tehén 150 kgr. 43—65, 1 drb. veres borju 11—18, 1 drb. fél éves borju 16—24, 1 drb egy éves borju 23—33, két éves borju 31—58, 1 pár hizott sertés 42—74, 1 pár fél éves 20—24

1 pár egy éves sertés 34—54, 1 pár két éves setés 55—78, egy drb igás ló 45—80, 1 pár ökörbőr 16—21, 1 pár tehénbőr 12—16 1 pár borju bőr 5—8, 1 pár lóbőr 6—10.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

B u d a p e s t, február 1.

Az irányzat szilárd	
Buza márcziusra	9.73
Uj tengeri	4.86
Rozs ószre	8.06
Zab ószre	5.85
Tengeri augusztusra	—
Buza októberre	—

Értéktőzsde.

B u d a p e s t, február 1.

Az irányzat gyenge	
Osztárk hitel	360.60
Magyar hitel	397.—
Allamvasut	363.75
Rimamurányi	307.—
Magyar jelzalog	249.10
Salgótarjáni	646.—
Wagon-kölcsön	623.—
Villamos vasut	225.—
Magyar leszámítoló	353.25
Iparbank	104.25
Budapest közúti	866.50
Yereskedelmi	1011.50
Déli vasut	78.—

B é c s, február 1

Az irányzat nyugodt

Oszt. hitel	360.78
Magyar hitel	391.—
Allamvasut	362.1 ²
Birodalmi márka	58.97

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. február 1-én.

Magyar aranyjárdék 4%	119.50
Magyar koronajárdék	97.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₂ %	120.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₂ %	100.40
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	120.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	9625
Italmérsi jog megváltási kötvény	100.60
Horvát-szlavon földtehermentési kötvény	96.75
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	160.50

Tiszabábalyozi és szegedi sorsjegyek kölcsön	138.60
Osztárk járadék papírban	101.25
Osztárk járadék ezüstben	191.10
Osztárk járadék aranyban	120.—
Osztárk korona járadék	101.75
Osztárk magyar bankrészevény	935.—
Magyar hitelbankrészevény	937.—
Osztárk hitelintézeti részevény	396.50
Osztárk-magyar államvasuti részevény	359.70
20 frankos arany (Napoleon'or)	362.75
Németbirodalmi márka	58.95
London vista	120.45
Párisi vista	47.82
20 márkás arany	11.79

SZERKESZTŐI PÓSTA.

F. G. Helyben. Igaza van Dávid nszalon-tai házalónak az óráját Ungvári Gábor nem a Horváth Gézáne (ilyen koresma nem is létezik), hanem a Löwi Ignáczné koresmájában lepta el. A névcsere tévedésből került lapunk tegnapi szá-mába, mit készségesen igazítunk helyre.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKIOS GYULA.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziaszer ellentáll az idő megpróbáltatás-nak, mert már több mint 30 év óta megbízható, fajta-lomelláptó bedürzsöléséket alkalmazhatik köszvényeinek, csúszlái, tagszággatásnál és meghűléseknel és az orvosok által bedürzsölésükre is mindig gyakrabban rendelhetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakarta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem tikos szer, hanem igazi népszerű házi-szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti ában majdnem minden gyógyszerárban készletben van. Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapest. Bó-vásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbterékú utaztat van forgalomban. KI nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzék nélkül mint nem valódit utasítsa vissza. RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi október 1-től.

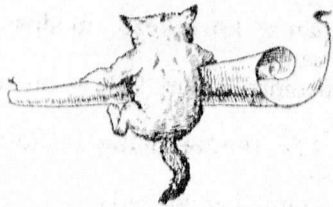
Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.			Vaskóh—Belényes—Nagyvárad			Nagyvárad—Gyoma			Gyoma—Nagyvárad.		
	V. v.	Sz. v.		Sz. v.	Th. v. sz. sz.		V. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	Vaskóh ind.	4 30	2 —	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	Gyoma ind.	3 40	2 40
V-Velenceze >	4 05	2 51	Lunka-Rézbánya >	4 42	2 43	Ósi >	6 09	2 51	Déva-Ványa >	4 37	3 48
Félix-Fürdő >	4 32	3 13	Szudries >	5 09	3 12	Uj-Palota >	6 24	3 05	Körös-Ladány >	5 13	4 22
Kardó >	4 50	3 27	Belényes >	5 37	3 52	Gyires >	6 41	3 17	Szeghalom >	5 40	4 53
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	Sonkolyos >	5 58	4 15	Körösszeg >	7 02	3 36	Vésztlő >	6 12	5 34
Tasádfő >	6 07	4 31	Belényes-Ujlak >	6 10	4 27	Szakál >	7 39	4 05	Kót >	6 38	6 03
Drág-Cséke >	6 30	4 45	Borz >	6 19	4 37	Nagy-tóti >	7 55	4 21	Iráz >	6 52	6 29
Magyar-Cséke >	6 50	4 58	Sólyom >	6 35	4 58	Komádi >	8 25	4 32	Nagy-tóti >	7 10	7 08
Dusesd >	7 05	5 12	Gyanta >	6 56	5 19	Iráz >	8 42	4 49	Sakál >	7 22	7 13
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	Hollód >	7 10	5 34	Kót >	9 19	5 14	Sakál >	7 48	7 43
Hollód >	7 58	5 58	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	Vésztlő >	9 44	5 32	Körösszeg >	8 11	8 12
Gyanta >	8 12	6 11	Dusesd >	7 55	6 34	Szeghalom >	10 34	6 13	Gyires >	8 33	8 33
Sólyom >	8 38	6 36	Magyar-Cséke >	8 07	6 49	Körös-Ladány >	11 —	6 31	Uj-Palota >	8 47	8 53
Borz >	8 53	6 50	Drág-Cséke >	8 26	7 17	Déva-Ványa >	12 03	7 21	Ósi >	9 03	9 12
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	Tasádfő >	8 40	7 33	Gyoma érk.	12 45	8 06	Nagyvárad érk.	9 20	9 30
Sonkolyos >	9 18	7 13	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50	Nagyvárad—Érmihályfalva			Érmihályfalva—Nagyvárad.		
Belényes >	10 04	7 47	Kardó >	9 27	8 31	Nagyvárad ind.	6 50	5 40	Érmihályfalva ind.	5 05	5 33
Szudries >	10 27	8 09	Félix-Fürdő >	9 40	8 45	B.-Püspöki >	7 17	5 57	Érselind >	5 37	6 24
Lunka-Rézbánya >	10 56	8 21	V.-Velenceze >	10 01	9 09	Bihar >	7 44	6 20	Székelyhid >	6 14	6 22
Vaskóh érk.	11 12	8 49	Nagyvárad érk.	10 11	9 19	Paptamási >	8 13	6 48	Nagykágya >	6 27	7 32
Székelyhid—Margitta			Margitta—Székelyhid			Gyapoly >	8 29	7 03	B.-Diószeg >	6 42	7 03
Székelyhid ind.	9 50	7 55	Margitta ind.	4 35	4 45	B.-Diószeg >	8 52	7 24	Gyapoly >	6 59	7 33
Apátkeresztur >	10 46	8 41	Monos-Petri >	4 46	4 56	Nagykágya >	9 07	7 38	Paptamási >	7 24	8 39
V.-Ábrány >	11 03	8 55	V.-Ábrány >	4 57	5 08	Székelyhid >	9 40	8 03	Bihar >	7 45	8 04
Monos-Petri >	11 16	9 06	Apátkeresztur >	5 13	5 26	Érselind >	10 08	8 26	B.-Püspöki >	8 05	8 40
Margitta érk.	11 28	9 16	Székelyhid ér. reg.	5 54	6 07	Érmihályfalva érk.	10 44	9 —	Nagyvárad érk.	8 21	9 01

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 perzig terjedő éjjeli időt jelentik. A *-gal jelzettek feltételes megálló helyek.

ELŐFIZETÉS:

HELYBEN:
 Egész évben . . . helyeslése a lap elvének.
 Felvétel . . . követése a lap elvének.
 Egész évben . . . levonni a konzekvenciát a lap elvéből.

VIDÉKEN:
 Egész évben . . . két tanu előtt tett nyilatkozat, hogy a konzekvenciát levonja.
 Felvétel . . . egy tanu előtt tett nyilatkozat, hogy a konzekvenciát levonja.
 Egész évben . . . becsület szó, hogy a konzekvenciát levonja.

LE A HOZOMÁNYNYAL!

(FEL A HOZOMÁNY VADÁSZOKKAL)

A VILÁG BÉKE HIVATALOS LAPJA.

SZERKESZTŐSÉG:

Idősebb Ámor, ki már két verskötetet követett el Paula és Margit czímen. Papnak indult, de csak János maradt.
Hjabb Mars ur, ki csak egy verskötetet tört a Múza orra alá eddig, de ki lát a jövőbe s a Radványi sötét erdőbe.
Pubika, aki azonban már nem karon ülő, sőt egész tisztán tud már beszélni a mamával, pedig alig nagyobb mint egy kis hant.
Kóby ur, ki most azt hiszi magáról, hogy egyenes leszármozottja Néhai Jákób pátriárkának, mert e bálban látja szállni az angyalkákat, pedig az egész Jákób álmából, csak a kő dukál neki.

Népeimhez!

Egyik polgártársunk, mikor megkérdezték, hogy szereti-e a gyereket, azt mondta:

— Sopán sok akhor, mikhor ordithjo mogát.

— Miért?

— Mert akhor khi visznek üthet.

Hát én is legjobban akkor szeretem a bálfiatalságot, ha zajonganak, kiabálják az ujrát, meg, hogy soh'sem halunk meg, mert akkor már visznek üthet, de nem ki, hanem be, abba a csolnakba, melynek szerelem az evezője, és polgárilag spékelt, egyházi segítséggel irányítják abhoz a réparthoz, melynek főköttő, vagy papucs a kikötője.

Hogy mi örömem telik nekem ifju polgártársaim illetén körülményében, azt is megmondom.

Ebben látom ugyanis a nemzetiségi kérdés helyes megoldását.

Elvégre amelyik nemzetiség legtöbb házasságot köt, az a leg életre valóbb s az életre valóbb természetszerűleg uralkodik az élhetlenebb felett.

Ezért Széchényi szerint meg lehet bocsátani az apa gyilkosnak is, olyan kevesen vagyunk, de az agglégényeknek nem, olyan sokan vannak.

De ne kapjunk a politika után, ott ugyanis zavaros a helyzet, míg itt a bálban egészen tiszta, akár milyen politikai árnyalat számára s nekem ugyanis a bálról kell írnom. Züllött politikánk oszlopai, figyeljete ide.

Ellenzéki politikus vagy? Kapj bele egy parázs csárdásba. Ez a legalkalmasabb tánc az obstrukcióhoz. Akárhányszor ujrázható és senki sem fog azért klotürt óhajtani.

Kormánypárti vagy? ott a czeppedli. Valóságos 67-es kiegyezés a tánczok között, melyben sokszor kell ugrani, de igen keveset halad előre az ember.

Disszidens vagy? Ott a dreisritt. Nöbel táncz, mely alatt sokakat meg lehet forgatni, de mindig drei sritt.

Apponyi párti vagy? Ott a magyar szülő. Kicsit kiment ugyan a divatból, de nemzeti táncz. Annak is jól esik, aki járja, annak is aki nézi. Kár hogy nem tur táncz, nem is kerül turba, csak szülő marad.

Párton kívüli vagy? Ott a francia négyes. Ebben százszor is helyet cserélhetsz elveid fentartása mellett és egyik pártól a másikhoz léphetsz anélkül, hogy akadatolnod kellene ezt az eljárást.

Néppárti vagy? Ott a Kreicz-polka. Csinos táncz. Először billeg egy kicsit

erre, aztán arra, de végre is keményen előre.

Imkompatibilis vagy? A kurrupció vádja nélkül oda ülhetsz Czeglédi husos fazekai mellé és csak nem is fognak nagyon irigykedni reád.

S végre ha egy párthoz sem tartozol, hanem magad esze után jársz, hát ott vannak a bál gyöngyei a hölgyek, udvarolj nekik és mutass példát a tánczban dühöngő pártos férfiaknak a fuzióra mely meghozza az óhajtott békét.

És most kihuzom a vörös fonalat, mely egész cikkemen árnyként vonult keresztül.

Fiaim csak énekeljete, mondta a költő. Ennek a költőnek nem voltak leányai.

Fiaim, ne csak énekeljete és tánczoljatek, hanem házassodjatek, mondja a hon, mert a honnak nemcsak fiai, hanem leányai is vannak. Már pedig a haza — mindenek előtt . . .

Abál kellemes izgalma között — halljátok meg a hon szavát — és tegyéte magatokéva lapunk üzleti elvét, mely szerint:

A jó házassághoz — nem kell hozomány!

Carnoval hg.,
mint felelős.

Kóby,
mint szerkesztő.

Levél.

— **Atadár.** —

Az ifju ész szeles, hiába,
 Igy követhetem azt el én.
 Hogy lángra gyultam egy leányka
 Mely tűzben égő két szemem.
 Mint afféle cibül jogász ur,
 Írtam hozzája verseket.
 A melyektől szegény »Tiszántúl«
 Egy álló évig szenvedett.

Maga volt ez az ideálom
 Kis diákkorom óta még.
 Ott láttam meg a »próbabálom«,
 Majd rendez-vous-hely lett a jég.
 S a míg kezünket egybefogva,
 Tovább suhantunk nesztelen,
 Szívünket is egygyé hogoztá
 A szerelem, a szerelem.

Aztán magából nagy leány lett.
 Ott hagyta a vén iskolát,
 Érték szerint becsülni kezdett
 Katonáságot és jogászt.
 Lomtárba ment a kurta szoknya
 S a búbruhák is, gondolom,
 Az lett most már a legfőbb gondja.
 Hogy ott legyen neve gyakorta
 A bál után a névsoron.

Emlékszik még az első bálra?
 Ott sugtam meg, hogy szeretem.
 Négyes volt, második. Magácska
 El is pirult rá hirtelen.
 Egy kézsorítás . . . önfeledt n . . .
 De szólt a rendező: Colonne!
 S másnap — mily öröm! — fölfedeztem,
 Ott volt neve a névsoron.

Maga elvette azt a számot;
 Fiókomban is benne van.
 Ha más jobb dolgot nem találok,
 Elnézem néha hosszasan,
 Rágondolok: ugyan mit számít
 A kézsorítás, vallomás,
 Ha nem maradt belőle máig
 Csak egy kis névsor, semmi más?

Előveszi magácska szinte
 A megörzött névsorokat
 S átélve piézinyke szíve
 Ismét a diadalokat.
 A merre járt, a férfiszívek
 Ledőltek, most már mind romok,
 Ott egy emléke mindeniknek:
 A névsorok, a névsorok.

A sokhoz én is küldök egyet.
 A bálom nem volt bár maga,
 De én voltam s persze ott lejtett
 A szép leányok legjava.
 Ha a szerelmet messze hagytam,
 Az ifjuság az megmaradt,
 S habár egyszer hoppon maradtam,
 Tudom még, szép lány hol akad.

Olvassa át csak ezt a névsort!
 Hol van még több és szebb leány?
 Tündérvilágot láttam én ott,
 Vagy annál is szebbet talán.
 Milyen lányok! s mi több: felének
 A kanezióból is jutott
 Hogy éppen erről nem beszélnek
 A névsorok, a névsorok!

S mégis! Ki látná a jövőt is?
 Egy szép napon megeshetik,
 Hogy együtt vesszük fel mi mégis
 Hymen zord kötelékeit.
 Szerelmünk, bohó ifjuságunk
 Már akkor réges rég halott, —
 Egy emlékünkn lesz még a multból,
 Majd át-átnézzük unalomból:
 A névsorok, a névsorok.

csületes, munkás...
 lyos sejtelem támadt lelkében,
 csületes embert tán még boldor

A szerelem — fegyvergyakorlat;
 A vallomás — kis próbamars;
 A csók — döntő roham szuronynyal;
 A házasság — a kurtavas.

Adólar.

A helyzet.

— Politikai munkatársunktól. —

Zöldfa, éjre.

A második négyes alatt a két párt küzdelme a tetőpontra hágott és kijelenthetjük, hogy ezzel a harcz véget ért. A tánczot másfél órára elnapolták s a szünet alatt megkezdődnek a béketárgyalások. Illetékes körökből hallottam, hogy a két harczoló párt kész egymásnak olyan engedményeket tenni, a melyek a békét teljesen biztosítják. Tehát ha a béke létrejön, a táncz újból megnyitása után, a szupé alatt már nem hadakozó felek, hanem a jövő mennyasszonyai és vőlegényei fognak egymással szemben állani.

A békepontoszatokat a következőkben ismertethetem:

Az egyik párt első és főkivánsága, hogy az ellenpárt minden tagja haláldektalanul:

1. *Beszéjen a mamával.*

2. Adjanak reverzálist valamennyien, hogy bívei annak a szép elvnek, hogy: *a jó házassághoz nem kell hozomány.*

3. Fogadják meg becsületszavukra, hogy egytől-egyig minta-férjek lesznek, s hogy a feleségeik által szabandó házi- és ruha-számlákat és az erre vonatkozó indennitit mindig szó nélkül fogják kifizetni.

3. Végül fogadják meg, hogy az anyósokat, kik a kormányt fogják képviselni, mindig tiszteletben tartják.

A másik párt tagjai ezeket a feltételeket elfogadják és megígérik, hogy azokat pontosan betartják. A magok részé-

ről csupán a következő módosításokat fogják tenni:

1. Hozomány nem kell — az esküvő előtt.

2. A házi rendet befogják tartani — ha lehet.

3. A számlákat kifizetik — ha lesz miből.

4. Az anyósokat tisztelni fogják — ha azok távol maradnak a háztól.

5. Ezeket a módosításokat csak a házasság megkötése után fogják az ellenpárt tagjaival közölni.

Ez a helyzet mai képe. Hogy a béke tárgyalásoknak milyen lesz a tényleges eredménye, arról legközelebb meggyőződhetünk az *anyakönyvi* hivatal hirdetési tábláján.

Mari.

A hozomány vadász.

— Szenzáció. —

A lesi puskáskodás csunya dolog és büntetendő cselekmény. A hozomány vadászat pedig, mivel vadászszeget váltása nélkül üzetik, még elítélendőbb, társadalmi és adóügyi szempontból.

E vadászatot különben nem a törvény, hanem az élet bünteti.

Bekezdés.

Bak Ádám már abba a korba jutott, mikor a bakfisok bácsinak, a nagy leányok pedig semminek se n hívják az embert, vagyis rá lépett az aglegény-ség deres utjára, midőn bitelezői biztatására elhatározta, hogy meg fog házasodni.

Kikezdés.

Bak Ádám végig nézte az összes telekkönyveket és takarékpénztári betét táblázatokat és ezen helvszíni szemle után kijelentette, hogy ő Harmat Dorottya nélkül nem élhet.

Bonyodalom.

Bak Ádám szobát bérelt özv. Pénzes Péterné, sz. Harmat urnő 12 háza egyikében és módját ejtette az ismerettségnek. Harmat Dorottya szeplős volt, de átlag minden 10 szeplőjére esett egy ház s így nem mondható igen szeplősnek. Korra nézve kétségbe vonhatlanul nagykoru volt.

Tetőpont.

Bak Ádám rövid félévi ismerettség után megkérte özv. Pénzes Péterné sz. Harmat Dorottyt és 12 házát.

Harmat urnő elájult s e közben felkiáltott:

— Ah, maga csak a házaimért akar elvenni.

— Mily gondolat? Egy szalmát seles kunyhó és ön nekem elég, mondá Bak Ádám és nem monda igazat.

— Akkor öné kezem.

A bak lövés.

Az esküvő után értesítést kapott Bak Ádám ur, hogy mivel özv. Pénzes Péterné férjhez ment, a 12 ház, mint férje hagyatéka a végrendelet szerint az Emke tulajdonába megy át.

Bak Ádám felfordult a világ, majd sebzett vadkanként felordított, le a hozománynyal és kirántván revolverét — Bakot lött.

Morál.

Túri vásár sátor nélkül,
 Házassodj hozomány nélkül.

Az esemény hibátlanul

Köby.

Angyal és ördög a bálteremben.

Szemünk, szívünk a bálteremben
 Oly édesen clandalog.
 Keringők szárnyán ott represnek
 A selyemruhás angyalok.

A jelenvolt hölgyek névsora a következő:

- Dr. Bulyovszky Józsefné, Baghy Nóra, Baghy Margit, Bócz Gézáné, Bócz Ilonka, Balogh Erzsike, Bohacssek Vilma, Bohacssek Venczelné, Bordé Ferenczné, Beke Gézáné, Beke Mariska, Cseresnyés Albertné, Cseresnyés Lujza, Czillér Imréné, Domokos Andorné, Domokos Mariska, Déry Erzsike, Drágos Józsefné, Drágos Gizella, Decker Irén, Dankó Olga, Dús Lászlóné, Élő Jánosné, Ferencsik Ödönné, Frankó Endréné, Frankó Margit, Farkas Sándorné, Farkas Etelka, Ferenczy Lajosné, Fritye Zsenike, Györfly Linka, Géczy Lajosné, Géczy Irénke, Guttmann Margit, Guttmann

- Józsefné, Hoffmann Henrikné, Járosy Karla, Járosy Károlyné, Kovács Kálmánné, Konrád Márkné, Konrád Margit, Középešsy Ilonka, Középešsy Kálmánné, Kaffka Zseni, Kaffka Irén, Kiss Istvánné, Kelemen Kálmánné, Kádár Jánosné, Korda Boriska, Kárger Sándorné, Kárger Rózsika, Lintner Kálmánné, Láng Józsefné, Nyáry Lászlóné, Nyáry Margit, Novák Jánosné, Novák Mariska, Novák Gizella, Papp Aranka, Papp Imréné, Potássy Jánosné, Paál Irén, Mészáros Ferenczné, Mészáros Viola, Makkay Pálné, Mercz Irén, Mayer Miczi, Ragány Jánosné, Rácz Ilonka, Tóth Elza, Racsek Jánosné, Reck Gézáné, Széles Erzsike, Sziládky Ernőné, Szi-

- ládky Anna, Sziládky Hermin, Sebestyén Lajosné, Sebestyén Edith, Szántay Istvánné, Szántay nővérek, Székács Erzsike, Szücs Gézáné, Szombathy Istvánné, Szombathy Katinka, Szokoly Anna, Schweiger Edéné, Tóth Martonné, Tóth Margit, özv. Tóth Józsefné, Vajna Ilonka, Zatureczky Albertné, Zatureczky Paula.

Mikor szép?

A lány szeme: hogy ha mosolyog;
 Válla: hogy ha fehér, mint a hó;
 Haja: ha mint az éj, fekete;
 Keze: hogy ha kész a kaucazió.

Bakancsok

roppant gaz-
 ezer forintjára

Szép angyalkák, a földre szállva,
A sorsotok oly megható!
Mert sajna, e sivár világban
Az angyal is mind — eladó...

S szívünk, lelkünk a bálteremben
Aggódva, félve elszorúl...
Mert ott leselg az angyalokra
Sok frakkos, délczeg ördög úr...
Az angyalkák rózsás fülébe
Ömölnek csábos, lágy szavak...
Az Évácskák a bálteremben
Nehogy reájuk hajtsanak!

Ha nagyon tüzes a keringő,
Ha nagyon édes a zene,
Ha az a sneidig, hamis ördög
Nagyon mohón kísértene:
Mondjátok halkán, ámde bátran,
Míg arcotok szendén pirul:
»Beszéljen, kérem, a mamával
Ó mélyen tisztelt ördög úr!»

S e szó, higyjétek, oly hatalmas,
És ördögűző, szent ige!
Ha sátánlelkű a gavallér:
A pokolba kell tűnnie!
De ha a kísértő legottan
Az édes mamához siet:
Ó akkor nagyon édes ördög
És akkor — bátran elvihet!

Sas Ede.

Országos gyülekezet.

Elnök: Gyenge Béla.

Korelnök: Gyenge Béla.

Ministrálnak neki: *Bárdos*, zene- és alapvizsgászati, *Diószegi* köz- és váltóügyi, *Moyzes*, gyékény-kosár nélküli, *Hantke* tárcza nélküli miniszterek, kik elfoglalnák a bársonyszéket, ha az ellenzék nem telepedett volna belé.

Elnök pontban 5 órakor megüti czeruzájával az előtte levő vizes poharat s az ülést megnyitja.

Tárgy a kath. kör bálja — első olvasásban.

A javaslatot az egész ház egyhangu helyesléssel veszi általánosságban tudomásul.

Hantke: T. ház.

— Üljön le. — Áljon fel. — Halljuk!

— Engedelmezzél rövid leszek.

— Najszen, majd leüti a fejével a lámpát

Indítványt adok be, hogy a bál fontos közgazdasági okokból tartassék elsején!

— Eljen! jól beszél, ki kell dobni.

Elnök: Ugy látom, a ház hozzájárul, tehát a bál 1-én lesz.

Bárdos Ö.: T. hallgatóim!

— Mit beszél? nem koncerten megszólal most!

— Ah! igaz, látom a vegyes publikumról.

— Ez fals volt.

T. Ház! Indítványt nyujtok be. Ne tartson a bál tovább 12 óránál, tekintettel az idült vizsga-időre...

Szónok nem folytathatja tovább. A zaj óriási lett.

— Nem vizsgálunk! — kiáltja Papp János Katonaváros szeretve tisztelt néppárti képviselője.

— Vizsgálunk de tánczolunk is — sugja ifj. Frankó szociál-demokrata.

— Ki kell dobni a külső sötétségre! — zugja az egyesült ellenzék.

A zajban nem hallatszik a beszéd, csak látni lehet, hogy az elnök szája mozog. Medvigy a Jelinek Géza czilinderével üti a padot, mi akkorákat szól, mint egy-egy ágyulövés.

Moyzes a házszabályokhoz kíván szólni, mert ha nem, ő kivégzi magát.

Vucskics L. (enyelegve): Nosza hát! Az ellenzék az einöki emelvényhez fut.

Elnök: Mit háborgattok? Takarodjatok innen! — s bajuszából igyekszik ostort fogni.

Mikor egy pillanatra eláll a zaj, elnök kihirdeti, hogy a Bárdos indítványát a többség elfogadta s fejére csapva a kalapot az ülést feloszlatja és gyorsan távozik.

Ekkor örökre emlékezetes jelenet következett. Az egész ellenzék sorfalat állott az ajtóknál s a kivonuló többség füle hallatára tömör akkordokban énekelte:

Édes anyám adja ki a jussomat,
Még az éjjel kimulatom magamat...

A többség mély megdöbbenéssel hallgatta a dalt, mely után az ellenzék elhatározta, hogy magában a bálban fogja megobstruálni a határozatot és tánczol kivilágos kiviradtig.

Mert vizsgálni máskor is lehet, de mulatni csakis a kath. kör báljában.

* * *

A késő éjjeli órában veszünk hírt róla, hogy ifju Szokoly Tamás az egész határozatot megappellálta.

PUBL.

a ház névtel-n jegyzője.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

*A jó házassághoz nem kell hozomány!
Nézd meg a mamát s vedd el a lányát.*

Páros élet a legszebb a világon.

Beszélj a mamával.

Ami megtehetsz ma, ne halaszd jövő farsangra.

* **Személyi hír.** Az összes plebánosok itthon vannak, s az esketési anyakönyveket készületbe helyezték.

* **Elveszett.** Febr. 1-én 9 órától reggelig a Zöldfa nagytermében egy elég jó karban lévő férfi szív elveszett. A becsületes megtaláló, ha nem adja vissza, illő éjjeli zenében részesül.

* **Véletlen szerencsétlenség.** A most folyó bálban egy állandóan nem tánczó fiatal ember sószlóppá változott. A szerencsétlent, **G e r m á n** Károly soh'sem halunk meg című életbiztosító társulata fogja kiló számra kimérni.

* **Véletlen szerencse.** Egy dühös tánczos, ki csárdás alatt azt hiszi, hogy szénát kaszál a réten, a saját lábára lépett a szuper alatt. A szerencse nem őt, hanem tánczosnőjét érte, mert az ő lábára is léphetett volna.

* **Önkénytes adófizetés.** Számtalanszor hallottuk említeni, hogy bor, pecsenye és adóelengedés kell a magyaroknak. Pedig ez nem áll. Bál kell a magyaroknak, ezért le tud mondani otthoni bora és pecsenyéjéről s a pénztárnál önkényt fizeti az adóját. A kath. kör bálján mint halljuk, valóságos ostromot állott ki a pénztár.

* **Sztrájk.** Nagyváradon az összes lóvonati alkalmazottak, vulgó fiákerkocsisok sztrájkoltak Febr. 1-én, mint a vasuton érkezők egyhangulag állították. Utána jártunk a dolognak és kisült, hogy — sajnos — tévedésről van szó. Az összes kocsik a bálzókat szállították a kath. kör multságára, azért nem kapott idegen ember fia kocsit ezen az estén.

* **A husos fazék.** Czeglédi Sándor jól táplált vendéglős látva a báli publikum óriási számát, kétségbe esve kapkodott főzőedényei között, de kellő nagyságút, a vacsora főzéshez nem talált. Mint értesülünk, sürgős kérvényt intézett a kormányhoz, hogy ez estére adja kölcsön neki a husos fazekat, mely az ex lex óta ugyis üresen áll.

* **Apelláta.** Városunk egyik bájos leánykája megkérte a papát, hogy hozza el a kath. kör báljára és ez alkalomra lepje meg egy új ruhával. A papa a kérést megtagadta. A kis leány azonban fellebbezett a mamához, ki az első bíróság ítéletét megváltoztatva az apellátát kegyesen intézte el.

* **Hamis borok üldözése.** Fővény Gábor, ital szakértő hamis bor üldözésre adta magát. Már a tizedik litert kergette s mindenikre kénytelen volt megvallani, hogy jó volt, míg végre a 11-ik liternél lehervadt a székről. Ugy látszik a jó bor hamisabb, mint a hamis.

* **A gerle búja.** Maxi úr, a szerelem bűgő gerléje, majdnem a hitel ügyletek ölyveinek karma közé került s vele együtt a lapunk számára irt korszak alkotó cikke, mit ez ölyvek a Times jól szerkesztett politikai napilap számára akartak eladni. Az utolsó pillanatban azonban segítségére jött a Sass a gerlének s kiragadva ölyvei karmából, ide hozta szerkesztőségünkbe cikkével együtt. A szerkesztőség hálából elcsipett egy Sass tollat, melylyel, bár idegen toll, mégis szívesen ékeskedik lapunk. Hermann Ottó jó hírű tudósunk szerint, különben a gerlék általános szokása, hogy szívesen búgnak, de nehezen irnak.

* **Rendőri hír.** Az összes hírek, mik a »Le a hozománynyal« című csend-háborító lapban megjelentek, elejétől fogva alaptalan koholmányok, miket egy, a familiáját Kóby névvel csufító jobb sorsra nem érdemes férfi bocsájtott világgá. Különben az illető ellen tilos kaesavadászat címén megindítottuk a kisajátítási eljárást.

TÁVIRATOK.

Zöldfa, (febr. 1. s. k. t. t.) A kath. kör hadat üzent az unalomnak. A harc ki- menetele a hadüzenettől fogva kétség- telen volt. Az unalom csak a nem tán- czolók csapatát ölte meg.

Nagyvárad, (febr. 1. s. k. t. t.) A város politikai életében óriási változás állott be. A régi tekintélyekre senki sem hallgat, csak Stettner és Gyengére, s az egész város úgy tánczol, ahogy ezek huzatják. A katonaság is velük tart.

Az ifju csehek. Ez az egykor oly hatalmas párt belátta, hogy ha mindig csak politizál, így okvetlenül elpusztul a párt, mert öreg csehek lesznek belőlük. Elhatározták tehát, hogy mind- nyájan megházasodnak, hogy majd nyo- mukba léphessenek a még ifjabb csehek. Csehül gondolkozik a mi fiatalságunk, ha nem ilyen csehek cselekszik.

Budapest, (febr. 1. s. k. t. t.) A buda- pesti államrendőrség országosan körözi egy szociálista lap szerkesztőségét, mely »Le a hozománynyal« cím alatt izgat a vagyonos osztály és a férfi-nem sza- badsága ellen. A körözötték ismertető jele, hogy az egyik Papp János, a másik Gesztenye színű, a harmadik bakkan- esos, a negyedik 86 kiló. A megfogó adja át hitelezőiknek.

NYILTÉR*)

A Bazár szoros a közelében.

Sokféle végszükségről hallottam és olvastam már életemben, de azért min-

* E rovart alatt közölték minden berugando pol- cártárs elvállalja a felelősséget.

denki elhiszi ha mondom, hogy nincs olyan végszükség a világon, mint amilyen- ben a Fő-utca Bémer-téri vége szenved.

S mert szükség törvényt bont, a fiá- kerések sem tartják be e szükségben a törvényt s nem a rendelet szerint balra hanem a közegészségügy nagy hátrány- val, a járó kelők tyukszemére hajta- nak. Már ez maga is felszólalásra készítő dolog. Mert Váradon nem mindenki tud ugyan emeletes házra szert tenni, de emeletes tyukszemet, azt kap mindenki faj és felekezeti kü- lönség nélkül.

De szám fontosabb beszédre emelem.

Kecsege Mihály végzett földbirtokos, ki azon elvből kiindulva, hogy átkozott a hal a harmadik vízben, soha vizet nem iszik s ki nekem 10 forintokkal tartoz- ván, életben maradása rám nézve igen kívánatos, majdnem jobblétre szenderült a Bazár szoros szük volta miatt.

Kecsege Mihály megérkezvén a Nagy- Várad-Debreczeni villamoson, befelé igyekezett a városba. Ma, mikor az egész parlamentárizmus inog, miért ne inogott volna Kecsege is, ki csak nem is vá- lasztó polgár? Tehát inogva igyekezett befelé, de ezen igyekezete boka és fejtörést szenvedett a Bazár-szorosban, hol lábával a Mayr-féle háznak, fejével pedig estében a Kádár üzletnek ment neki.

Most Kecsege a kórházba jutott az én 10 forint iránti reményem pedig a nir- vánába.

De önöket is érdekli tisztelt báli pub- likum a Kecsege kérdés, mert ő volt berendezve arra, hogy a bál tartama alatt a lépcsőházban állva, a nemtán- czoló fiatal embereket szuró tekintettel és tüzesaplóval fogadja. A szuró tekin- tet az elrettentésre, a tüzes tapló pedig

az el nem rettentek tánczra indítására volt hivatva.

Am Kecsege kórházba került és vele tekintetete és taplója. Azért ha bekerül- tek nemtánczolók is a bálba és ott tétlenkednek, ennek hölgyeim a Bazár- kérdés és a Kecsege-ügy az oka.

T. Törvényhatóság! Városunk Ke- csegéi és saját veszendő 10 forintom, valamint minden muri utáni ingóság nevében követelem a Bazár-szoros ki- bővítését.

Többek nevében: Kóby és ökte.

Az idén...!

Megházasodom én — ha akad egy jól nevelt házas leány, aki a belső gazdaság vezetésén kívül adóssá- gaim rendezésében is kellő képe- sítéssel bírna.

Fuldokló Ádám
köz- és váltó-adós.

Jelentkezést elfogad minden ismertebb állt elező.

Nem új!

De praktikus!!

Nem tánczoló uraknak nélkülözhetlen!!!

Nem tánczoló ifjak! Mik voltak önök idáig! A bál, petrezselyem ágya, kiket sem nem árult, sem meg nem veti volna senki. Egyszerűen padló-tapaszok voltak önök a terem közepén.

Ime a megváltás önök számára.

Könnyen megtanulható dologról van szó, mely megszabadítja önöket az unalomtól, a báltermeket pedig önöktől.

Használják a »Horgony« építő szke- rénykeket. Kellemes időtöltés és élelken fejleszt a szellemet.

Kívánatra minden bál alkalmával a cég gondoskodik külön játszótéréről.

A JEL.

Elöttem a bál tüneményes fénye, kezemben a meghívó rendezőségi névsora, és amint nézem a névsort, mintha tánczra kelne a sok név s csodálatos kavarodással forrong, mozog, formálódik. Végre magáll a mozgás és határozott jel formálódik ki a nevekből. Olvasom a betűket felülről lefelé s amint értelmét felfogom, érzem, hogy az az önök jövőjének jele hölgyeim s e jelben győzni fognak.

- Des Echerolles K. Gilbert
Diószegi Győző dr.
Holmayer Béla
Némethy Ferencz
Szokoló Tamás ifj.
Kaczián Károly ifj.
Le a hozománynyal
Szathmáry László
Mészáros Aladár
Gyenge Béla
Moyzes Miklós
Stettner János dr.
Fábry István
Tátray Kálmán
Serly Jenő

Szent László nyomda részvénytársaság, Nagyváradon.

oppant 82
ezer forintja